

obzornik

glasilo delovne organizacije

Do uspeha le s sodelovanjem

V uvodnik takšnih razgovorov, kot je prvi »uradni klepet« z novim glavnim direktorjem delovne organizacije, sodi predstavitev. V našem primeru je bil ta prvi korak prihranjen, saj je ime Darka Lesarja poznano vsem delavcem kolektiva. Ne le, da je že priimek sam vtikan v časovno dobršen del razvoja Bresta. Tudi sedanji direktor je, če odštejemo zadnja tri leta, zvest temu kolektivu že deset let. Če bi ga predstavljali v drugačnih časih in drugačnih razmerah, potem bi o tem, koliko je kot pravi Cerknčan navezan na Brest, povedali lahko še marsikaj. Pa o tem morda kdaj drugič.

Darko Lesar, rojen leta 1950, po poklicu diplomiran inženir lesarstva, od 1. oktobra letos pa glavni direktor naše delovne organizacije, nas v tem primeru »zanima« iz nekoliko drugačnih, če smo odkriti, zahtevnih in sila odgovornih razlogov. Zvedeti želimo, kako si on kot strokovnjak, izobraženec in lesar predstavlja naš jutri, kako načrtuje in zastavlja prve korake, ki pa jih je bilo slutiti že v vseh njegovih dosedanjih nastopih pred različnimi samoupravnimi telesi Brestovega kolektiva.

Pa mu prepustimo besedo:

— Ne bom vas vprašala kako in zakaj ste se vrnili. Zdaj ste tu, s pripravljenostjo in načrti da »zlezemo iz težav«. Je tako?

Da. Veliko rompompoma zaradi enega človeka. Osebnost sem prepričan, da so mnjenja, še manj pa dejanja posamez-

nikov za pot navzgor sicer veliko, vendar precej premalo.

— Program, program, program! To je nekaj, kar naj bi prineslo rešitev. Kako bi ga lahko še poimenovala oziroma na kratko predstavila?

Nekaj je najprej potrebno razčistiti. Že nekajkrat sem namreč na pogovorih v različnih okoljih opazil, da ljudje rešitev iščejo zgolj v nekem »novem« proizvodnem programu. Vsi bi radi izstopili iz tega vlaka, na katerem smo zdaj in občutek imam, da za zamenjavo iščejo čudežno transportno sredstvo, ki bi nas takoj popeljalo v blagostanje. To je velika in generalna zmotna v pristopu k reševanju položaja v kakršnem smo. Kar naenkrat naj bi vsi zasovražili lesnopredelovalno industrijo in se preusmerili — toda kam? Vladna politika terja prestrukturiranje gospodarstva hkrati, ko nam vse velike proizvodne sisteme v vseh panogah brez izjem stresajo

krize, navidezne uspehe drobnega gospodarstva pa bi nam brez dvoma na prvem koraku najmanj razpolovila družbi primerna davčna politika.

Rešitve torej nikakor ne gre iskati samo v proizvodnem programu. Sklop potrebnih dejanj za boljši jutri je mnogo širši od »kaj delati«. Najmanj, kar je potrebno dodati je »kdo« in »kako«. Tako pridemo do tega, kar sem hotel povedati: ne govorimo več samo o proizvodnem programu, temveč o programu dela. Gre torej za vprašanja obvladovanja celotnega poslovnega procesa in po mojih dosedanjih spoznanjih mi sektorja, kjer spremembe ne bi bile potrebne. Delovno organizacijo je v dolgih letih nazaj popolnoma razjedla organizacijska entropija, kot temu strokovno pravimo, enostavneje pa bi to pomenilo, da delamo kup stvari samo zaradi dela in imamo več dela sami s seboj kot z ekonomijo. Da ne

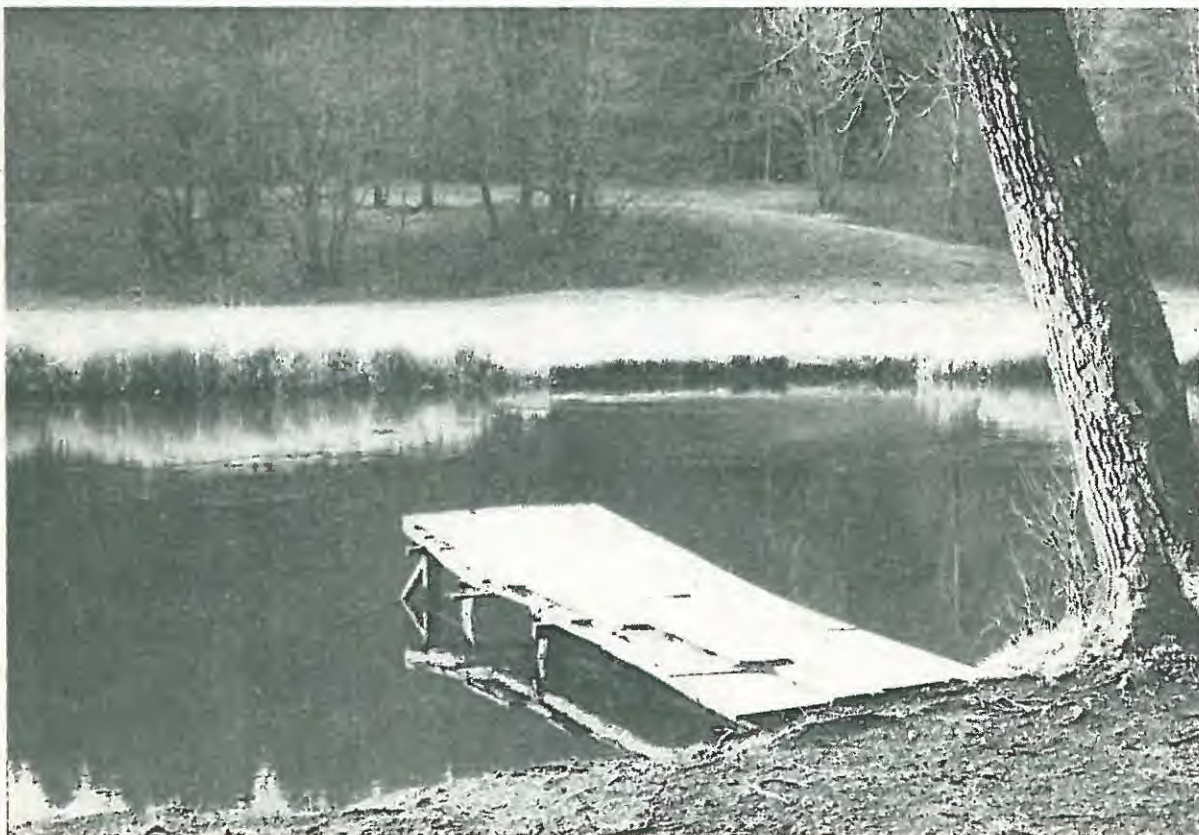
bo pomote, to velja za vse ravni dela, od najmanjšega do največjega »keda«.

— Mnoga področja našega delovanja so nujno potrebna korenitih sprememb. Na številne slabosti so v zadnjem obdobju opozarjali od akcijske konference in sindikata do razpravljalcev na posameznih zborih delavcev oziroma v organih upravljanja. Kje se bomo lotili »prenove«?

Kot sem že prej povedal, se je potrebno zadeve lotiti sistematično. Za preveč soodvisnih aktivnosti gre in bi lahko prevelika naglica bolj škodila, kot koristila. Dva temeljna sklopa opredeljujeta naše prihodnje delo. Prvi sklop in osnova vsemu je seveda globalna programska orientacija. Izdelava tega sklopa je trenutno v zaključni fazi, saj se moramo zaradi izredno perečega likvidnostnega položaja najkasneje v začetku decembra z njim pojaviti pred banko, ki naj bi nam z določeni-

mi olajšavami pomagala prebroditi prehodno obdobje. Ni pa vse odvisno samo od naše banke. Ob nespremenjenem našem delu bi finančna injekcija hitro popustila. Znašli bi se še pred višjo oviro, kot smo danes. Drugi sklop zajema torej vse potrebne aktivnosti, ki jih moramo opraviti v delovni organizaciji, da se uspemo vtiriti na poti navzgor. Pomesti moramo torej pred svojim pragom. Vsak pred svojim, pač glede na »keda«. Tu pa se bodo, če hočemo ali ne, dogajale stvari, na katere do sedaj nismo bili navajeni. Kaj imam ob tem predvsem v mislih? Sledil sem mnenju akcijskih konferenc družbeno političnih organizacij delovne organizacije, kjer so zaključki poudarjali pripravljenost delavcev za spremembe v načinu dela oziroma poslovanja. Žal moram posebej poudariti, da je danes samo pripravljenost za delo

(nadaljevanje na 2. strani)

Idila pozne jeseni

*Vsem Brestovcem
in ostalim občanom iskreno
čestitamo ob 29. novembru,
Dnevu republike!*

Do uspeha le s sodelovanjem

(nadaljevanje s 1. strani) mnogo premalo, da bi bilo delo tudi uspešno. Razlika je seveda znanje. Samo pripravljenost in znanje sta porok za boljši jutri, znanja vseh vrst pa je na Brestu mnogo premalo. S slabo kadrovsko strukturo razpolagamo, pa pri tem število visokošolskih diplom v kadrovske službi seveda ni še nikakršen znak, da se s potrebnim znanjem razpolaga oziroma da se je to sproti dograjevalo. Dokaz za tako trditev je dejstvo, da imamo opraviti s prezaposlenostjo na srednjem nivoju predvsem na področju rutinskih opravil in večino neusposobljenih v neposredni proizvodnji, skoraj nimamo pa vrhunskih kadrov, ki bi ob stalnem dograjevanju svojega začetnega znanja bili sposobni (pa mogoče pripravljeno) prevzeti razvojne in operativne vaje na različnih področjih dela. Naj samo delno ilustriram. Brezplačno šestmesečno usposabljanje za enega od tehničnih strokovnjakov v ZDA smo morali »odkloniti«, ker ga ni Brestovca, ki bi bil star pod 30 let, delal 5 let v stroki in znal aktivno govoriti angleško!

Prihodnost je odvisna od uveljavitve znanja. Kdor ne bo sledil tej veliki resnici, bo omagal. V tem smislu tudi pripravljamo program reorganizacije Skupnih dejavnosti, nagrajevanje znanja oziroma delovnega prispevka in usposabljanja zaposlenih. Izjem ne bo. Tudi sto socialnih delavcev ne bi rešilo našega socialnega položaja.

— Prvi velik klicaj torej velja kadrom, organizaciji in nagrajevanju.

Kako naj bi bilo to videti v prihodnje?

Nov organizacijski model bo pravzaprav opredeljeval stanje, ki ga bomo oziroma bi ga morali čimprej doseči. Glede

na pomanjkanje kadrov, ki tak organizacijski model oživijo pa moramo s sistemom nagrajevanja povečati zanimanje za zaposlovanje pri nas. To je ena komponenta, ki ima predvsem časovno obeležje — ne moremo čakati; druga pa je ta, da moramo vsekakor preprečiti odhajanje tistih delavcev, pri katerih nam ni vseeno ali to storijo ali ne.

Sicer pa je treba poudariti, da bo zaposlovanje v prihodnje temeljilo na šolanih in usposobljenih kadrih, saj ocenjujem da bi morali za enak obseg proizvodnje zmanjšati število zaposlenih za najmanj 10 odstotkov.

sti? Kakovosti proizvoda ne bomo dvignili s tem, da bomo namestili dodatno armado kontrolorjev, zastojev ne bomo v celoti odpravili z dodatno armado vzdrževalcev. Tudi količinskega pretoka ne bomo dosegli z dodatno armado normircev. Vsi ti v večini primerov samo evidentirajo in kontrolirajo (ne)odgovornost izvajalca. Odnos do dela in disciplina pri neposrednem delu je poleg strokovne priprave dela edini porok za to, da bodo tudi vsi ostali stroški kar najmanjši in to je ključ uganke, ki ni uganika. Privatno se namreč tega tako ali tako vsi zavedamo.

— Tarnanje ni več aktualno. Dejstva, da imamo zastarelo tehnologijo in slabe dohodkovne programe se moramo lotiti drugače kot doslej. Kako?

Program sam po sebi ni nikdar nedohodkoven, še posebej, če ga uspešno proizvajajo konkurenčna podjetja. Morda pa ga proizvaja preveč neusposobljenih ljudi z zelo skromnim odnosom do vseh vidikov produktivnosti in ekonomično-

— Paketi ukrepov, s katerimi nas pogosto razveseljuje zvezni izvršni svet, skoraj že po pravilu omenjajo izvoznike. Brest je vedno naslovnik. Kako torej razmišljate v tej smeri?

Nedvomno je naše poslovanje v veliki meri slabo tudi zaradi stalno se spreminjajočih pogojev gospodarjenja, kar ne omogoča strateškega poslovnega obnašanja. Naš vsakdan je vezan na različna tak-

tična opravila, ki skušajo v dani situaciji obdržati barko nad vodo. Sicer pa sem prepričan, da je edino merilo za uspešnost iskati izključno na tujih trgih, kamor bo treba Brest usmeriti v celoti. To velja posebej za pobištvne programe, ki še vedno ostajajo razvojno jedro.

— Kaj bi želeli še posebej poudariti ob koncu pogovora? Nekaj bi rad poudaril. Vse

preveč se na splošno izgovarjamo na neugodne pogoje gospodarjenja, na neaktivni devizni tečaj itn. Pa ni vsega kriv samo dolar. Nekaj lesnopedelovalnih organizacij v Sloveniji to s svojo uspešnostjo dokazuje. Boljši so pač od povprečnih. Očitno delajo več in bolje. Tudi mi bomo. In računam na pripravljenost!

Pripravila
V. Šega

Odločitev, ki bo segla v zadnjo vas

Seveda imam v mislih minulo sejo zvezne skupščine, ko je sprejela protinflacijski načrt države. Kako ga bomo čutili — o tem so mnenja deljena. Sam se pridružujem tisti skupini, ki meni, da se kriza zdaj dokončno pričenja in da sprejeti program še ni zadnje grenko zdravilo. Zakaj so bili slovenski in del drugih delegatov proti? Kaj pomenijo najnovejši ukrepi zveznega izvršnega sveta za Brest?

DOLGA, VROČA SEJA

Sejo, ki je bila predvidena najprej za 12. in 13. november, so zaradi zapletov preložili še za en dan. Iz dnevnega tiska in televizijskih poročil so državljani lahko dokaj podrobno spoznali kako vroča je bila in zakaj. Poznani so tudi elementi protinflacijskega programa. Teh je zvezna vlada ponudila in uveljavila celo kopico. Opredeljeni so kar v 126. točkah in praktično posegajo na vsa področja življenja oziroma ustvarjanja in trošenja dohodka. Zavzemajo se za varčevanje na vseh koncih in krajih, za zmanjševanje administracije, za hitrejšo ožvitev proizvodnje, za pametnejše investiranje ter temu ustrezno rast akumulacije, za prestrukturiranje gospodarskih neskladij.

Če temu dodamo še željo po finančno — kreditni, devizni, cenovni ter stanovanjski reformi smo omenili skoraj že vse. Program vsebuje seveda tudi določila o potrebnih spremembah v državni upravi, ki so nujne za njegovo izvedbo. Še posebej so vidna tudi določila o zagotavljanju socialne varnosti mnogih delavcev v zvezi z uresničevanjem programa, kar bo gotovo zelo pereče in nujno.

Iz gornjih stavkov je razvidno, da se predlagatelj, to je zvezni izvršni svet pravzaprav zavzema za vse tisto, kar bi morali samo toplo pozdraviti in sprejeti. Zakaj torej ni bilo navdušenja pri vseh delegatih oziroma zakaj so se slovenski delegati in še nekateri drugi ostro borili proti takemu programu? Zakaj je bila proti tudi gospodarska zbornica kot glas gospodarstva?

KDO JE V RESNICI GOSPODAR?

Razlika je, na kratko povedano, v konceptu, ki ga je čutili za politiko zveznega izvršnega sveta. Koncept (režim) gospodarjenja, ki ga v praksi predlaga sedanji zvezni izvršni svet namreč nič kaj tesno ne sledi družbeno-poli-

tično potrjenim smerem naše družbe. Namesto samoupravnega — tržnega načina je v skoraj vseh dosedanjih predlogih čutili željo po utrjevanju tako imenovanega administrativno — centralističnega načina določanja vseh pomembnih elementov gospodarjenja in celo urejanja drugih družbenih vprašanj. Tak način je bil verjetno umesten 1946. leta (glede na materialno in politično stanje v državi). Zelo malo strokovnjakov pa ga podpira v sedanjem prebujanju se demokratičnem in že razvejanem gospodarskem prostoru. Predvsem pa bo odpovedal kot vzpodbujevalec in kot urejevalec učinkovitih odnosov v okviru mednarodne delitve dela. Če k temu dodamo še pogosto željo po oblastnem unitarizmu in poseganju v narodni dohodek republik, pa se sprožijo celo sumi o ustavni pravilnosti tovrstnih odločitev. Pri podrobnejšem proučevanju predloga protinflacijskega programa smo brali seveda tudi »med vrsticami«.

Ugotoviti je bilo mogoče, da zvezni izvršni svet ne namerava prenehati z izrazito restriktivskimi in interventnimi načini vodenja družbe oziroma gospodarstva. Sicer je prehod v resnici težak. Toda smer, ki jo slutimo in opažamo, kaže, da se vedno bolj odmikamo od rdeče niti ustave iz leta 1974. Ta rdeča nit je bila v tem, da bo delavec pod enakimi pogoji sam čimveč odločal o ustvarjanju in delitvi dohodka. »Delavec« je mišljen kot samouprava, »pod enakimi pogoji« pa so mišljeni elementi trga, zlasti mednarodnega, ki je popolnoma nepristranski sodnik. To pa je seveda v nasprotju tudi z rdečo nitjo borbe za našo novo družbeno ureditev, katere bistven del je obvladovanje etatično birokratskih in tehnokratskih sil, ki imajo svojo oporo v ostankih (?) državnolastninskih in drugih oblikah monopola. Gre torej za zelo načelno vprašanje. Poleg tega pa gre še za to, da s takim

(nadaljevanje na 3. strani)

Razrez hlodovine v žagalnici

Tokrat manj običajnega pohištva

Letošnji beograjski pohištveni sejem je »padel« prav v vroči teden domačih gospodarskih in političnih dogajanj. Vsepovsod je bilo precej neenotnosti in nasprotujočih si stališč do nekaterih ključnih vprašanj.

Tudi na petindvajsetem jubilejnem mednarodnem sejmu pohištva, opreme in notranje dekoracije se je zataknilo, saj niso podelili vseh priznanj, ker republiški »ključ« ni več vzdržal, ter bo nekaj bleščečih priznanj zaklenjenih do prihodnjega leta. Skoraj vse podeljene nagrade pa prihajajo v slovenska podjetja, ki so s svojimi oblikovalskimi stvaritvami dokazala vodilni položaj pri oblikovanju doma. In še običajen podatek: več kot 400 razstavljalcev iz cele Jugoslavije je svojo bogato ponudbo prikazalo na več kot 60 tisoč kvadratnih metrih beograjskega sejmišča. Na največjo pohištveno predstavo leta smo se na Brestu tudi tokrat dobro pripravili.

Marsikoga smo presenetili. Ne toliko s prijetno ureditvijo celotnega razstavnega prostora, saj to ni več presenečenje. S preusmeritvijo proizvodnega programa, z nekaterimi novostmi pa prav gotovo. Prikazane novosti nakazujejo večje vključevanje Brestovih zmogljivosti v inženiring in opremo objektov. Pisarniški program GAMA ni

več namenjen domačemu individualnemu kupcu za opremo stanovanja, marveč izključno opremi objektov. Ima vse tiste elemente, ki jih zahteva sodobno urejena administrativna delavnica. Oblikoval ga je Andrej Vivod. Program ENEJ ima prav tako vrsto elementov, ki so namenjeni opremi objektov in omogoča enakopravnejše vključevanje naše ponudbe pri tovrstnih inženiring poslih. Program pa bo prav tako na voljo tudi domačemu kupcu, saj bo z njim lahko urejal samske, otroške in dnevne sobe, kabinete in podobno. Program ima široke uporabne možnosti in je bil s strani obiskovalcev dobro sprejet. Izdelan in prikazan je bil v treh izvedbah: beli, natur in sivi, ki je posebej primerna za opremo objektov.

Program je prejel priznanje revije Naš Dom. Oblikovala ga je Mateja Cukala. Program COMODORE ne sodi v klasično pohištveno ponudbo, saj je namenjen opremi ladijskih kabin, izdelan pa je iz negor plošč.

Poleg naštetih novosti smo prikazali tudi nove kuhinje

iz generacije 2000. Vse so bile ugodno sprejete, Brest 2004 pa je prejela tudi priznanje revije NAŠ DOM. O njih bomo kaj več zapisali v prihodnji številki, »nagrajenka« pa bo kupcem na voljo že v mesecu decembru. Kuhinjsko pohištvo je letos oblikovala Janja Gorec. Jedilnica MUNGO, prikazana v dveh izvedbah, je dopolnjevala kuhinjske ambiente. Zelo prijetna, a nekoliko manj opazna je bila postavitev jedilnice BRUNO. Kupci so si lahko ogledali še belo izvedbo programa RUBIN, sedežno garnituro INES in novost v ponudbi sedežnih garnitur — kotno garnituro IVANA.

Vhod v naš razstavni prostor je napolnila reliefna podoba starodavnih lesarjev, ki so z enostavnim orodjem ustvarjali prve izdelke iz lesa.

Zaloge so lahko tudi breme

Iz temne delavnice, v katero skozi zamreženo okno prodira malo prepotrebne svetlobe, zre avtorjev obraz. V prikazanih letošnjih novostih sicer ni videti avtorja, a kakovost in izvirna oblikovnost govori, da so to Brestovi proizvodi.

V. Frim

Beograjski sejem pohištva, opreme in notranje dekoracije je za pohištvenike modna revija, na kateri prikazuje »kolekcijo« svojih proizvodov. Najuspešnejši, predvsem z ekonomskega, ne pa vedno tudi oblikovnega stališča v nekaj naslednjih mesecih prispejo tudi na prodajna mesta. O letošnji beograjski »predstavi« bi morali pisati nekoliko več in drugače, vendar smo zaradi časovne stiske uspeli zbrati le nekaj vtisov.

Bernarda VRENKO — oblikovalka

Sama sem sodelovala pri postavitvah in oblikovni zasnovi našega razstavnega prostora, zato me končni videz morda ni toliko presenetil kot obiskovalce, ki so k nam zašli po uradni otvoritvi, ko je bil viden le »sijaj«. Vhod v naš razstavni prostor je z dvema ličnima lesenima nadstrešjema, ki sta delovali učinkovito, obenem pa izvirno in domače, pomenil prijetno novost. Bogata likovna dopolnitev je bila le še pika na i. To je bila stenska plastika akademskega slikarja Milana Rota, na kateri je upodobil motiv iz mizarske delavnice. Tudi postavitev eksponatov so v ozadju rjavih

barvnih odtenkov delovale toplo, kar je zelo pomembno. Letošnje vtise bi težko primerjala z lanskimi, saj se vsako leto najde nekaj, kar se najmočneje vtisne v spomin.

Franc MELE, vodja nabavne službe

Moj splošni vtis s sejma je, da je slovenska industrija napravila precejšen premik k lepše oblikovanemu pohištvu, kar potrjujejo tudi prejeta priznanja. Na sejmu ni sodelovala delovna organizacija Simpo Vranje, kar je delno onemogočilo celovit pregled nad jugoslovansko ponudbo. Kot modna muha zadnjega leta se je pojavila izrazita uporaba jesenovih furnirjev, zelo

Ana KOGEJ, razvojni tehnolog

Nad našim razstavnim prostorom sem bila prijetno presenečena in to tako nad ureditvijo samega prostora kot nad posameznimi predstavljanimi programi. Praktično so bili vsi razstavljeni programi, pa naj si bo to sistem Enej, kuhinje, jedilnice, pisarniško pohištvo itd., vredni vse pohvale in pozornosti. Tudi ko sem si ogledala ves sejem, sem ostala enakega mnenja. Najbolj groba ocena tega sejma pa je ta, da slovenska pohištvena industrija močno odstopa od drugih jugoslovanskih proizvajalcev v oblikovnem smislu in v kakovosti izdelave. Slovenski proizvajalci so res naredili nekaj lepega in kakovostnega tudi za domačega kupca.

Drugi jugoslovanski pohištveniki (npr. Šavrić, Šipad) so tudi razstavljali nekaj ekspozicij (nadaljevanje na 4. strani)

Odločitev, ki bo segla v zadnjo vas

(nadaljevanje s 2. strani)
(centralističnim) načinom vodenja sodobne družbe in njene gospodarstva ni nobena država dosegla kakih zavidanja vrednih uspehov. Neuspešnih takih pa je veliko.

UKREPI ZIS IN BREST

Da je bilo »branje med vrsticami« pravilno, dokazujejo tudi najnovejši ukrepi zveznega izvršnega sveta, ki jih je sprejel v kontekstu protiinflacijskega programa. Gre za ukrepe, ki prinašajo precej občutnih podražitev za nekatere proizvode oziroma storitve, pocenitev oziroma zamrzitev za druge proizvode, nekaj omejitev pri osebnih dohodkih in pa devalvacijo (razvrednotenje) dinarja ter še nekatere druge, o katerih ne smemo še pisati, ker so zaenkrat uvrščeni med »zaupne«. Pustimo ob strani ugibanja, kakšna nova razmerja bodo povzročili ti ukrepi in poglejmo raje, kaj bodo pomenili za Brest. Ocena je v tako kratkem času zahtevna zadeva, vendar že lahko zapišemo, da bo seštevek vseh pozitivnih in negativnih učinkov na koncu žal negativen. Cenovna politika zadnjih ukrepov pomeni predvsem premik v korist proizvajalcev surovin in energije, ne pa v korist pre-

delovalne industrije. Brest že nekaj mesecev posluje na robu ekonomske varnosti. Zdaj pa bo moral znižati cene (po temeljnih organizacijah sicer različno) v povprečju za okrog 10 odstotkov in s tem zmanjšati svoj celotni prihodek. To bo nov udarec ohrabrujoči smeri, ko smo začeli zmanjševati izgubo. Stroškovne postavke kot so elektrika, mazut, prevozi in podobno pa se občutno dražijo.

Ko smo z veseljem opazovali na beograjskem sejmu od 15. do 20. novembra vrvež na našem štantu in veliko zanimanje za nove programe Bresta, so nam gornja razmišljanja kalila veselje.

Upajmo, na koncu, da se vsaj delno motimo in da so ukrepi zveznega izvršnega sveta le nujno potrebne prehodne intervencije. Naj bo kakorkoli, program je bil z večino glasov sprejet. Še bolj kot kadarkoli doslej sem prepričan, da se moramo vsi trdo zagristi vsak v svoje delo, če hočemo preživeti protiinflacijski boj, ki nam je vsiljen. Istočasno pa moramo nadaljevati tudi s prizadevanji za zmago tistih sil, ki podpirajo sodobnejši in učinkovitejši koncept vodenja in urejanja gospodarskih vprašanj.

Z. Zabukovec

Štirje od dosedanjih glavnih direktorjev Bresta

Zakaj večji prispevki?

Resolucija o gospodarskem in družbenem razvoju SR Slovenije za leto 1987 je določila, da je v okviru SIS družbenih dejavnosti potrebno uresničiti vse dogovorjene naloge, ki izhajajo iz sprejetih planskih dokumentov za to srednjeročno obdobje.

Pri tem je SR Slovenija izhajala iz spoznanja, da pri družbenih dejavnostih ne gre za porabo temveč za naložbo v pomembne produktivne in razvojne dejavnike. Po sprejetju resolucije so se razmere, ki jih je pogojevala zvezna zakonodaja — konkretno intervencijski zakon o omejevanju skupne porabe in nov obračunski sistem — bistveno poslabšale. Posledica novega obračunskega sistema je nižja rast dohodka, kar smo sicer pričakovali, vendar ne v tolikšni meri kot so pokazale številke ob koncu prvega polletja. Primerljivi dohodek, ki je merilo za določitev obsega skupne porabe, je med letom neprestano nihaj; tako je po prvem periodičnem obračunu naraščal z indeksom 230,5, po polletnem obračunu pa le z indeksom 214,4. Skupna poraba, ki bi skladno z zvezno resolucijo smela naraščati za 10 odstotkov počasneje od rasti primerljivega dohodka, je po prvem tromesečju lahko naraščala z indeksom 217,45, po prvem polletju pa le z indeksom 203. To je povzročilo — že drugič letos — izjemno visoke blokade sredstev oziroma presežke (218.000.000 dinarjev) — s tem pa tudi velike težave, predvsem v okviru občinske zdravstvene skupnosti, kjer se je časovni zamik pri plačevanju računov premaknil za mesec do dva, posledice takšnih razmer pa so se odrazile v zaračunavanju obresti.

Brez težav ni šlo niti pri zagotavljanju sredstev za osebne dohodke in najnujnejše materialne stroške negospodarskim organizacijam združenega dela naše občine, saj je bilo že v začetku leta znano, da bo prenos primanjkljaja iz preteklega leta (280 milijonov dinarjev) v leto 1987 povzročil na področju zdravstva, šolstva in otroškega varstva velike motnje v poslovanju.

Ob manjši dovoljeni rasti sredstev za družbene dejavnosti v letu 1987, v primerjavi z letom 1986, ko je le-ta za rastjo dohodka zaostajala le za 5 odstotkov, ter ob nižji rasti dohodka od pričakovane, pa je bilo nemogoče pričakovati, da bodo lahko izpeljane vse naloge, ki so se glede na leto 1986 v nekaterih SIS celo povečale (kulturna skupnost, občinska skupnost otroškega varstva).

Zaradi naštetih problemov je primanjkljaj sredstev za programe SIS že po prvem polletju letos znašal 110 milijonov dinarjev. Predsedstva in organi skupščin vseh SIS so zaradi pričakovanih težav, pa tudi zaradi vse težjih gospodarskih in družbenih razmer skušali vplivati na zmanjševanje porabe sredstev.

V okviru vseh SIS so bili sprejeti stabilizacijski ukrepi, ki pa takojšnjih večjih finančnih učinkov niso dali, tako zaradi dolgoročne naravnosti, kot zaradi nepripravljenosti

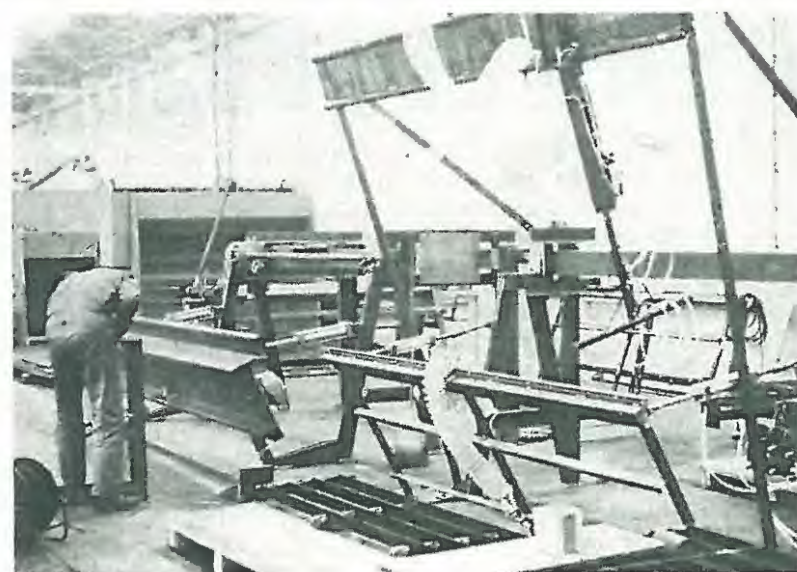
delegatov-občanov na kakršnokoli zmanjševanje doseženega družbenega standarda.

Zaradi vse večjih finančnih težav na področju družbenih dejavnosti so bile v začetku oktobra po hitrem postopku sprejete spremembe in dopolnitve zakona o začasni preopredeli razpolaganja z delom družbenih sredstev. V teh spremembah je bilo opredeljeno, da je dovoljena osnova za leto 1986 določena drugače, saj so se realizirani izvirni prihodki lahko povečali za preseg ugotovljenih primanjkljajev. Skladno s spremembo zakona pa se je do ugotovitve rasti devetmesečnega primerljivega dohodka za rast skupne porabe lahko zopet uporabil indeks 217,45. Učinek teh zakonskih sprememb je za občino Cerkljica pomenil sprostitve vseh blokiranih sredstev ter za 700.210.000 dinarjev ali 14,6 odstotka večjo skupno porabo za leto 1987.

Ker bi bilo ob načrtovani masi bruto osebnih dohodkov zbranih le 4.775.549.000 dinarjev, ocenjeni programi SIS v cenah septembra 1987 pa so znašali 6.429.862.000 dinarjev, je Izvršni svet sprejel predlog za delno povišanje prispevnih stopenj v skupni višini 11,88 odstotka, medtem ko bi znašalo povečanje prispevnih stopenj na celoten dovoljen obseg skupne porabe 15,58 odstotka.

V zvezi s samoupravnim odločanjem je Izvršni svet ravnal v skladu s svojimi pristojnostmi in statutom občine. Zato so prispevne stopnje usklajene in objavljene v Uradnem listu SRS kot pred-

Delovni dan v Strojgradnji

log za sprejem skupščinam, ki jih lahko sprejmejo do višine, ki je objavljena, lahko pa je tudi nižja, če seveda lahko zagotovijo delovanje na svojem področju na drug način. Pri tem moram ponovno poudariti, da smo morali ukrepati hitro, če smo še hoteli ujeti možnost uveljavljanja prispevnih stopenj v novembru. Resda pa je vpraša-

nje o dokončni finančni uskladitvi programov in prilivov kljub temu še odprto in bo nujno potrebno zmanjšati pravice oziroma programe.

Ob vprašanju aktivnosti pri morebitnih stvarkah se pojavlja pereč problem, kako zagotoviti osebni dohodek vrtcem in šolam, kar bo aktualno konec novembra.

F. Ješelnik

V decembru volitve

Dve leti sta mimo in ponovno smo sredi priprav, oblikovanja, prepričevanja in kombinacij, kako kar najbolj ustrezno oblikovati naša samoupravna in sindikalna »telesa«.

V drugi polovici decembra bomo volili delegate samoupravnih organov temeljnih organizacij in Skupnih dejavnosti, delegate delavskega sveta delovne organizacije, člane delegacije za delavski svet Sozda Slovenijalesa ter delegate v zbor Interne banke Slovenijalesa.

Ker bodo volitve v samoupravne organe hkrati z menjavo vodstev osnovnih organizacij zveze sindikatov in zveze komunistov, pomenijo priprave oziroma evidentiranje še toliko zahtevnejšo in odgovornejšo nalogo.

Datum volitev bo določil delavski svet delovne organizacije ob razpisu volitev, po rokovniku postopka pa naj bi bilo to med 21. in 25. decembrom letos. Do tedaj pa naj bi izvršni odbori osnovnih organizacij zveze sindikatov opravili celoten kandidacijski postopek ter oblikovali predloge kandidatih list.

V. Šega

Tokrat manj običajnega pohištva

(nadaljevanje s 3. strani)
natov, ki so bili na dokaj visoki ravni, vendar so bili to v glavnem izvozni artikli. Presenetili so tudi Vojvodinci, ki so dokazali, da svoj hrast dobro poznajo in obvladajo.

V površinski obdelavi lesa so prevladovali na sejmu sijajnejši laki, razne barvne kombinacije, včasih že kar pretirano ekstravagantne. Sicer pa so bile najbolj kakovostne površinske obdelave s polinretani pa tudi v kombinaciji s poliestri.

Našim obiskovalcem in vsem, ki so sodelovali pri izvedbi tega sejma iskreno čestitam, še posebej pa Matej Cukala in Janji Gorec, ki sta kljub svojim neizogibnim družinskim obveznostim odlično opravili svoje delo.

Janez GOREC, arhitekt

Letošnji 25. mednarodni sejem pohištva in notranje dekoracije v Beogradu je spet minil v znamenju slovenskih proizvajalcev. To je bilo videti tako po opremljenosti razstavnih prostorov kakor tudi po kakovosti razstavljenih izdelkov.

Nimam namena povečevati slovenske pohištvene industrije, vendar je razlika med našimi in drugimi proizvajalci tudi za laičnega obiskovalca sejma več kot očitna. Morda tudi zaradi tega, ker razstavljeni izdelki stojijo v lepo opremljenih ambientih, kjer je tudi slabo oblikovan izdelek videti lepši, kakor v resnici je. Ogledala, zelenje, barva prostora in ustrezna osvetlitev pač naredijo svoje. S tem mislim na opremljenost Slovenijalesovega razstavnega prostora, kjer je bila enotna poteza v opremljenosti hale. I (strop, panoji, dekoracija) dobro zaznavna. Tudi drugi proizvajalci so se sicer trudili, vendar jim je mogoče manjkala ravno katera od zgoraj naštetih podrobnosti, ki je pri predstavitvi eksponatov lahko odločilnega pomena. Mislim, da bi bilo potrebno poseben pohištveni sejem organizirati tudi v Sloveniji (recimo na Gospodarskem razstavišču) kjer bi se lahko slovenska javnost na enem mestu seznanila z izdelki in nazadnje tudi s cenami naše pohištvene industrije.

Tabelarni prikaz v članku prikazane problematike

V 000 din

A. SIS-domicilni princip zbiranja sredstev	Prisp. stopnja dec. 86	Prispevek stopnja od 1.1. do 30.10.87	Ocena priliva sredstev 87	Načrtovani programi SIS v cenah septem. 87	Predlog novih pris. st. XI. XII.	Skupen priliv 87	Nepokriti del programa
	1	2	3	4	5	6	7
Občinska izobraževalna skupnost	5,92	5,54	1.273.186	1.601.875	7,99	1.383.495	218.380
Občinska skupnost otroškega varstva	1,61	1,52	357.850	534.255	3,15	437.892	89.767
Kulturna skupnost	0,35	0,34	78.754	107.639	0,34	78.754	21.295
Telesnokulturna skupnost	0,21	0,21	48.281	48.281	0,21	48.281	—
Občinska skupnost socialnega skrbstva	1,18	1,14	260.842	277.842	1,14	260.842	—
A. SKUPAJ:	9,27	8,75	2.018.913		12,83	2.219.264	
B. Sedežni princip zbiranja sredstev							
	1	2	3	4	5	6	7
Občinska skupnost otroškega varstva — denarne pomoči	0,94	0,90	181.299	181.299	0,90	181.299	
Občin. zdravstvena skupnost		12,43					
— iz BOD	0,34	0,34	160.718		0,34	160.718	
— iz DOH	16,11	12,09	2.346.061	3.610.113	19,80	2.662.512	589.883
Skupnost za zaposlovanje	0,29	0,28	55.343	55.343	0,28	55.343	
Občin. raziskovalna skupnost	0,02	0,04	13.215	13.215	0,04	13.215	
SKUPAJ	26,97	22,40	4.775.549	6.429.862	34,10	5.292.351	919.325

S slovesne seje...

Konec meseca oktobra je Brest slavil svoj okrogli jubilej — 40-letnico ustanovitve. Ob kulturnem delu proslave v izvedbi New Swing Quarteta in slovesnem delu, v katerem je spregovoril glavni direktor delovne organizacije Brest Darko Lesar, je bila tudi primerna priložnost za podelitev državnih odlikovanj in Brestovih priznanj.

Državna odlikovanja je na podlagi ukaza številka 66, ki ga je izdalo Predsedstvo SFRJ 7. avgusta 1987, podelil predsednik skupščine občine Cerknica Tone Urbas. Odlikovanih je bilo 29 Brestovih delavcev:

- z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo
Anton Pišek
- z redom dela s srebrnim vencem
Jože Abrahamsberg, Jože Kandare, Vera Klančar, Vera Klanfar, Leopold Kos, Franc Kraševac, Marjan Kusič, Irena Mivec-Kovač, Marija Škof, Viktor Šparemblek, Ivanka Zemljak in Franc Zevnik
- z medaljo zaslug za narod
Ivan Debevec, Marjan Grbec in Marjan Širaj
- z medaljo dela
Marjan Braniselj, Alojz Kebe, Franc Knap, Franc Kočvar, Stanko Kraševac, Janez Kvaternik, Vinko Meden, Marjan Mekina, Franc Mlakar, Franc Ovsec, Ivan Porok, Marija Štefan in Franjo Uljaki.

O predlogu dobitnikov Brestovih priznanj je sklepal delavski svet delovne organizacije na svoji 18. seji 29. septembra letos. Priznanja so prejeli:

Plaketo BRESTOV LIST

Danilo Mlinar, Tone Kebe, Jože Strle in Anton Kraševac.

Priznanje ZLATI BRESTOV ZNAK

Božo Bajc, Stane Kos, Nada Lovko, Konrad Majer, Anica Snaj, Stane Vrenko, Ivanka Lavrič, Janez Žnidaršič, Milan Mihevc, Jože Žnidaršič, Štefka Žagar, Anton Mevc, Alojz Hiti, Jože Adamič, Franc Galanti, Franc Kranjc, Emil Kos, Anton Škarja, Tone Bavdek, Tone Lunka, Janez Petrič in Tone Urbas.

Priznanje SREBRNI BRESTOV ZNAK

Stanka Intihar, Olga Kern, Stane Petan, Anton Škof, Anton Kraševac, Ivan Močnik, Marija Modic, Majda Zakrajšek, Andrej Modic, Domin Strle, Franc Hribljan, Branko Janeš, Jože Kovšca, Anton Martinčič, Edo Ileršič, Dragica Tavželj, Ivan Lovše, Franc Benčina, Alojz Špeh, Stanislav Truden, Marija Zakrajšek, Marija Opeka, Marija Primožič, Franc Debevc, Ivan Štefančič in Ivan Basar.

Priznanje BRONASTI BRESTOV ZNAK

Miro Horvat, Marija Mele, Marija Mišič, Brona Zrimšek, Jože Zevnik, Darko Žnidaršič, Ivan Frbežar, Anton Kandare, Ruža Mlakar, Franc Prevec, Jana Voljč, Emil Čik, Orlando Gorkič, Stane Zidar in Ana Kogej.

Prejeta odlikovanja in priznanja so zahvala za dolgoletno uspešno delo pri ustvarjanju Brestovega samoupravnega kolektiva in njegovih gospodarskih uspehov, obenem pa tudi obveznost, da s prizadevanji za kar najboljšo delo — odgovorno, kakovostno in strokovno — vztrajamo tudi naprej.

Odlikovancem in prejemnikom priznanj iskreno čestitamo!

Priprave plana za leto 1988

Kot vsako leto, bo potrebno tudi letos izdelati planske dokumente: poslovno politiko in plan za leto 1988. Zelo težko pa je določiti osnovna merila, ki naj bi veljala v poslovanju v naslednjem letu, saj vemo, da se pogoji poslovanja nenehno spreminjajo.

Zavedati se moramo, da živimo v družbi z visoko stopnjo inflacije, ki jo je treba vgraditi tudi v naše planske dokumente. Ravno visoka inflacijska stopnja in nenehno spreminjanje pogojev poslovanja sta nas postavila pred dilemo, kako določiti osnovne parametre plana za leto 1988.

Omeniti moram, da se v letošnjem letu nismo odločili za sklic planske konference, ker so se naše temeljne organizacije skupno dogovarjale o osnovnih izhodiščih, ki naj bi veljala za plan prihodnjega leta. Skupaj z vodstvom delovne organizacije pa smo se dogovorili za predvideno povprečno rast cen materialov, gotovih izdelkov, osebnih dohodkov in ostalih stroškov ter določili tudi osnove, iz katerih bomo izhajali po planiranju. Osnovna izhodišča za plan 1988 smo posredovali v temeljne organizacije in na osnovi le-teh temeljne organizacije pripravljajo osnovne podatke, ki jih bomo potrebovali za sestavo plana. Vemo, da je temeljna faza poslovnega procesa proizvodnja, na osnovi te ustvarjajo temelje organizacije celotni prihodek, seveda skozi procese prodaje na domačem in tujem trgu. Zaradi teh dejstev moramo tudi plan proizvodnje uskladiti z možnostmi plasmaja naših proizvodov na tržišču. Pri plasmajih bomo plasirali izdelke na domače tržišče ali v izvoz — upoštevati moramo predvsem dohodkovnost posameznega tržišča, pa tudi potrebe temeljne organizacije po nabavi reprodukcijskega materiala iz uvoza. Temeljne organizacije bodo načrtovale poleg porabe materiala za proizvodnjo tudi ostale indirektno stroške, ki jih je potrebno vkalkulirati v ceno

izdelka. Poleg tega bodo plansko določile tudi maso za osebne dohodke (izdelavne in režijske). To maso bodo določile na osnovi predvidene vrednosti KED na uro — leto smo že opredelili in jo posredovali temeljnim organizacijam — števila zaposlenih in možnih ur za naslednje leto.

Novost pri letošnjem planu je tudi ta, da ne planiramo sredstev za neposredno skupno porabo kot sklad temveč kot tekočo porabo v breme dohodka. Sem sodijo predvsem odpravnine, jubilejne nagrade, regres za letni dopust itd. Za določitev višine le-teh pa je potrebno upoštevati spoznanje o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov.

Pripravili smo že tudi nekatere ocene obveznosti iz dohodka in osebnih dohodkov. Med obveznostmi je zelo težko predvideti stroške realnih obresti, na katere vpliva poleg višine kreditov tudi stopnja inflacije. Pri kreditih za obratna sredstva pa ima pomembno vlogo tudi gibanje vseh vrst zalog.

Na osnovi dogovorjenih predpostavk načrtujemo tudi

stroške za delovno skupnost in Tozda Prodaja. Ta strošek je za temeljne organizacije zelo pomemben, saj morajo tako stroške za delovno skupnost kot tudi za del Tozda Prodaja vkalkulirati v ceno svojih izdelkov in jih s prihodki, ustvarjenimi s prodajo izdelkov tudi pokrivati.

Velik problem za naslednje leto je tudi načrtovanje investicij, saj za te praktično nimamo sredstev, razen seveda sredstev amortizacije. Brez novih investicij oziroma posodabljanja opreme pa se bomo čedalje težje vključevali v konkurenco z drugimi ponudniki pohištva tako na domačem kot tujem trgu.

Na osnovi opredeljenih predpostavk bomo prvo načrtovano delitev celotnega prihodka in dohodka predvidoma izračunali v prvih dneh decembra. Čeprav smo s terminskim planom opredelili sprejem plana za naslednje leto do konca letošnjega leta, pa sedaj lahko povemo, da bo to časovno zelo težko uresničiti.

Na koncu moramo omeniti še program oziroma protinflacijske ukrepe ZIS, ki lahko bistveno spremenijo predpostavke, ki smo si jih zastavili za izračun osnovnih parametrov za plan 1988.

D. Mišič

Mladi v Poljčah

Mladinci iz delovnih organizacij članic Sozda Slovenijales smo se šestega novembra zbrali v izobraževalnem centru v Poljčah na tridnevem seminarju KS ZSMS Sozda Slovenijales. Seminar se je pričel s spoznavnim večerom, kjer je bilo dovolj časa za prijeten pomenek med udeleženci.

Naslednji dan smo pričeli z delovnim delom seminarja, kjer so sodelovali različni predavatelji in podali vrsto aktualnih tem.

Najprej je spregovorila Silviya Sotošek, zdravnica iz delovne organizacije Slovenijales trgovina. Govorila je o doslej znanih značilnostih bolezni AIDS. Sledila so vprašanja udeležencev v zvezi s to boleznijo, na katera, žal, znanost še vedno nima pravih odgovorov.

Naslednji predavatelj Tone Anderlič — predsednik RK ZSMS — je predaval o vlogi mladinske organizacije v delovni organizaciji. Med drugim je poudaril, da mora le-ta spremljati vsa pomembnejša dogajanja in tvorno sodelovati pri sprejemanju odločitev v delovni organizaciji. Posebej se je ustavil tudi ob problemih, zaradi katerih mladi izstopajo iz Zveze komunistov.

Predsednik poslovnega odbora Sozda Slovenijales Janez Šter je podal poročilo o trenutnem gospodarskem trenutku v sestavljeni organizaciji. Povedal je, da se v sestavljeni organizaciji otepajo z izgubami delovnih organizacij članic sozda. Trenutno sta v najslabšem položaju LIK Kočevje in Lesonit iz Ilirske Bistrice. Janez Šter je nato opisal polo-

žaj ostalih delovnih organizacij in težave, s katerimi se srečujejo.

Mag. Vladimir Kočevac je pozneje spregovoril o pomenu, vodenju in vrstah sestankov, dr. Bogdan Pogačnik pa o pomenu pravilnega in pravočasnega obveščanja v današnjem času.

Zadnji dan seminarja je bila seja razširjenega koordinacijskega sveta ZSMS Sozda Slovenijales Proizvodnja in trgovina. Najprej smo sprejeli stališča seminarja, kjer je bilo rečeno, da je seminar opravičil svoj namen, saj je bilo navzočih veliko novih udeležencev in tudi tistih, ki so se seminarja udeležili že v prejšnjih letih. V letošnjem letu se je seminarja udeležilo 49 slušateljev iz 19 delovnih organizacij, od tega devet iz DO Brest. Na seji smo se tudi dogovorili, da moramo o sklepih seminarja obvestiti mlade v osnovnih organizacijah, ter da bo seminar tudi v prihodnje organiziran v enaki obliki enkrat v letu. Prihodnje leto naj bi seminar potekal v sindikalnem centru v Radovljici. (nadaljevanje na 6. strani)

Priznanje za delo in zvestobo

V letošnjem letu je bilo na Brestu podeljeno tudi eno izmed visokih državnih odlikovanj, red zaslug za narod s srebrno zvezdo. Kakšen mora biti človek, da si prisluži tako pomembno — recimo temu — zahvalo? Odgovor je: takšen kot je Anton Pišek, dolgoletni direktor Tozda Žagalnica in tudi sicer človek, ki je ostajal zvest lesarstvu in svoji dolini v dobrih in slabih časih.

— Ne bova govorila o odlikovanju, saj o razlogih zanj govori vaše delo samo. Koliko časa ste pravzaprav Brestovec?

Na Brestu sem se zaposlil že leta 1947 kot lesni praktikant in vso delovno dobo prebil tukaj. Šolal sem se ob delu, tako da sem se 1949. leta vpisal v šolo za lesne manipulante, pozneje sem končal srednjo tehnično šolo lesne smeri in potem še višjo lesarsko smer na Biotehnični fakulteti v Ljubljani. Tako sem opravljal v delovni organizaciji različna dela: od lesnega praktikanta, manipulant, planerja, vodenja tehnične priprave dela, veliko let pa delam kot direktor temeljne organizacije Žagalnica.

— Kako bi mi lahko na kratko predstavili sliko njegove rasti, ne toliko dokumentarno, pač pa človeško, kot ste ga doživljali sami?

ca mi ni bila težka, saj je bila tu žaga kot ena osnovnih možnosti za zaposlitev. Na Marof — tako se je v časih reklo Žagalnici — sem torej prišel kot praktikant v izmeni dnevne proizvodnje. Po polletni nižji lesni šoli sem praktično postal neke vrste lesni in gozdarski tehnik. Po končani srednji šoli pa sem delal v Gabru, kjer sem ostal celih osem let. 1963. leta sem se zopet vrnil v Žagalnico kot vodja priprave dela in tu ostal do danes.

V tistem času je bila proizvodnja v Žagalnici precej drugačna kot je danes. Izdelovali smo stranice za stole Sardan, ki so bili dolgo pojmovani kot kakovostni izdelki in so bili sad sodelovanja z Martinjakom.

V tistih letih smo začeli tudi s prvim izvozom in sicer lajskega stola K-13 v Nemčijo, pozneje se je izvoz razširil,

čim uspešnejše izvajanje načrtov in poslovne politike temeljne in delovne organizacije, svoj trud sem vlagal v izboljšanje materialne osnove, posodobitev. Zavedal sem se, da je za kakršenkoli napredek nujno pametno kadrovanje in zagotavljanje socialne varnosti zaposlenih. In, nenazadnje, vedno in povsod sem vzpodbujal razvoj zdravih samoupravnih odnosov, saj menim, da se le na takšni osnovi lahko gradi in nadgrajuje.

— Precej je bilo obdobj, ki smo jih poimenovali krizna.

Je bilo katero primerljivo z današnjim trenutkom?

Žagalnica je dolgo veljala za uspešno, rentabilno in dohodkovno dejavnost. Danes temu, žal, ni več tako. V vsej zgodovini žage je bilo leto 1986, še bolj pa leto 1987, v ekonomskem pogledu najslabše. Vzroki pa niso v slabem delu, temveč v »slabi« ekonomski politiki — ne Brestovi, temveč državni. Do lani je bila temeljna organizacija v celi zgodovini samo enkrat v izgubi, seveda lani in letos. Kljub vrsti ukrepov — npr. žagan les štirikrat sortiramo, da bi bil ekonomski izkoristek čimboljši — nam dohodka ne uspe spraviti na realno mejo. Osebni dohodki pri nas precej zaostajajo za dohodki v žagarski panogi, in tako ne moremo zadovoljiti splošnih in skupnih potreb življenjskega okolja.

Brest je nastajal iz primarnega dela, s prelivanjem sredstev in s posluhom za razvoj se je vedno več vlagalo v finalizacijo izdelkov. Postavitev nove Žagalnice je bila nujnost sodobnih tehnoloških tokov. Vedelo se je, da bo tako bolje za cel Brest, ne le za temeljno organizacijo. Če hočemo danes reči, kako naprej, je morda dosti težje kot v preteklosti, vendar je eno gotovo: v prihodnje bo nujna delitev med temeljnimi organizacijami in specializacija, ki jo narakujejo potrebe trga.

— Da se ne bi preveč poglabljala v problematiko, ki z željo po vaši osebni predstavitvi nima ravno veliko skupnega.

Posnetek s slovesne seje

Za lesno industrijo sem se odločil zavestno, morda tudi zaradi okolja v katerem sem živel. Med vojno sem obiskoval nižjo gimnazijo v Starem trgu in odločitev glede pokli-

svoje izdelke smo pošiljali v Ameriko, Avstralijo in Kanado. Vendar pa so se časi spremenili in tako smo v zadnjih letih pričeli opuščati proizvodnjo polizdelkov in izdelkov iz bukovine, predvsem zaradi slabih rezultatov, ki smo jih s tovrstno proizvodnjo dosegali. Za leto 1988 imamo v načrtih predvsem izdelke in polizdelke iz jelovega lesa. Menim, da se bo s tem prehodom naš slab finančni položaj vendarle izboljšal. Že letos bomo izvozili okrog 80 odstotkov tovrstnih proizvodov. V naslednjem letu načrtujemo, da bomo za te proizvode namenili šest do sedem tisoč m³ lesa, v letu 1989 pa deset tisoč m³ lesa, kar je tudi optimalna realna številka, ki jo v temeljni organizaciji lahko dosežemo.

In kje je moje mesto v tem nizu, zakaj sem se zavzemal in kaj sem želel doseči? Predvsem sem se vseh del in nalog, ki sem jih opravljal, loteval s precejšnjo mero odgovornosti. Zavzemal sem se za

Iskrene čestitke za prejeto priznanje

nega. Močno skupna so vam in temu kolektivu le številna leta, ki sta jih preživela skupaj. Kako se torej v tem kolektivu počutite danes, kako živite z njim?

Reči moram, da je sam kolektiv sila zdrav kljub pogojem, v kakršnih delamo in osebnim dohodkom, ki jih ljudje prejema. Trenutna situacija v kolektivu je silno resna, vendar imamo srečo, da so ljudje pridni delavci in da ima večina možnost na svojih »kmetijah« delati tudi popold-

njenega, temveč mora že prvi dan vedeti, da je v kolektivu zaželen in potreben.

— Kateri dogodek vas najmočneje veže na ime Brest?

Vse moje življenje je povezano z lesom in ljudmi. Čutim izredno pripadnost kolektivu, kar morda iz drugačnih zornih kotov ni vedno najbolje. Kljub težavam in na drugi strani — možnostim, da bi zapustil Žagalnico, sem ostajal. Morda zato, ker sem človek proizvodnje, morda zato, ker sem človek, ki se mu

ne, da si vsaj za silo popravijo raven svojega življenja. Po eni strani so torej prisiljeni delati tudi popoldne, če hočejo bolje živeti. Včasih se je na kmete streljalo z očitki, da se pridejo v tovarno le spočit. Vendar je to zmotno. Kdor je doma dober gospodar in že od malih nog vaje delal, mu ni vseeno kako gre tovarni.

Iz takšnih izkušenj se je porodilo spoznanje, da je potrebno tudi mladim kadrom, pripravnikom, posvetiti vso skrb, jih sprejeti, jim pomagati, da spoznajo delo in le tako postanejo dobri delavci. Nihče se ne sme čutiti odri-

mora življenjski film hitro vrteti.

V Brestu pa se vsaj v nekaterih pogledih vedno nekaj dogaja. Že vrsto let sem del celote, ki ji rečemo Žagalnica in morda so prav zaradi časa, ki sem ga tu preživel, zame pomembni vsi problemi in dogodki, s katerimi sem se srečeval in ne morem nobenega posebej izpostaviti.

— Kaj bi ob koncu še lahko poudarili kot najpomembnejše, ali pa reciva kot najbolj zanimivo?

Rad bi poudaril, da je bilo lesarstvo vedno ena zapostavljenih panog v naši družbi, da se premalo zavedamo, kaj je lesarska industrija dala Sloveniji. In morda prav iz tega izvira tudi to, da se mladi neradi odločajo za tovrstno poklicno usmeritev. Vedno se zamislim, kadar se mi pripeti kaj podobnega, kot se mi je pred nedavnim, ko sem videl kako v tujini iz našega lesa slabše kakovosti izdelujejo kakovostne stole, ki jim z našimi na tujem trgu ne moremo konkurirati. Pri nas se takšna proizvodnja — pri lastni cenejši surovini — ne bi splačala.

Kljub takšnim in podobnim zadregam sem vedno menil, da se stvari morajo premakniti na bolje, čeprav so bile razmere često bolj temne kot svetle.

Pripravila
V. Lavrič

Mladi v Poljčah

(nadaljevanje s 5. strani)

Obravnavali smo tudi priprave na 14. srečanje mladih, ki ga bo prihodnje leto organizirala DO SVEA Zagorje. Predloge in pobude iz delovnih organizacij sprejema Jožica Strmečki, tajnica DPO Sozda Slovenijales.

Obvestili so nas tudi o drugem zboru delavcev Sozda Slovenijales, ki bo 2. julija prihodnjega leta pod pokroviteljstvom DO KLI Logatec. Takrat bo organizacija praznovala 35. obletnico obstoja.

Udeleženci seminarja smo se razšli z nekaj več znanja in izkušenj. Želimo si, da se prihodnje leto spet srečamo.

V. Kern

Ob našem jubileju nam je priznanje za dolgoletno uspešno sodelovanje podelila tudi Medobčinska gospodarska zbornica iz Postojne. Izročil ga je njen predsednik Janez Žnidaršič

Srečanje jubilarantov

Konec »Brestovega« meseca oktobra, natančneje 30. oktobra letos je bilo v delavski restavraciji temeljne organizacije Pohištvo že tradicionalno srečanje delovnih jubilarantov našega kolektiva.

Navzoče je v imenu organov upravljanja pozdravila Bernarda Petrič, predsednica delavskega sveta delovne organizacije. Jubilarantom se je zahva-

10, 20 ali 30-letno delovno dobo preživeli v Brestu.

Nekoliko več pa je spregovoril glavni direktor delovne organizacije Darko Lesar. Pri-

cialnega in razvojnega vidika. V razmišljanja mnogih, predvsem pa 30-letnih jubilarantov je rahlo segla nostalgija, ko je direktor poudarjal, da odnos do dela, do discipline, do sklepov in ne nazadnje do sodelavcev in nadrejenih ni takšen kot bi bilo potrebno, predvsem pa ne takšen, kot so ga poznali nekoč.

Vsebinsko direktorjevega govora tu ne navajam, ker so njegova razmišljanja prikazana že drugod. Po čestitki, ki jo je ob koncu svojega govora direktor naslovil na vse jubilarante so bile izročene jubilejne nagrade.

Letos je svoj delovni jubilej praznovalo 185 članov kolektiva, podrobnejša slika pa je takšna:

Tozd	10	20	30	SKUPAJ
Pohištvo	12	8	23	43
Masiva	4	10	11	25
Žagalnica	2	8	6	16
Iverka	6	7	1	14
SD	7	9	5	21
Gaber	2	6	1	9
Prodaja	9	4	8	21
Jelka	2	8	9	19
Tapetništvo	3	4	3	10
Mineralka	5	1	1	7
Strojegradnja	—	—	—	—
SKUPAJ:	52	65	68	185

lila za njihov prispevek pri sooblikovanju samoupravne in poslovne podobe kolektiva, še posebno tistim, ki so svojo

kazal je realno podobo razmer v Brestu in sicer s kadrovskega, tehnološko-tehničnega, likvidnostnega, komer-

Prijeten kulturni program so pripravili učenci osnovne šole Notranjski odred iz Cerknice, za prijetno razpoloženje pa je ob dobri hrani in pijači poskrbel še Janez Kranjc s svojo harmoniko.

Vsem jubilarantom še enkrat iskrene čestitke. V. Šega

S srečanja jubilarantov

rali porušiti dva manjša kabina za likovni pouk, kar je opravila delovna organizacija Imos Gradišče Cerknica. Rušenje je bilo precej zamudno, ker smo želeli opeko porabiti pri nadaljnji zidavi. Razen tega so nam delavci Imos Gradišče Cerknica s to opeko obzidali zunanje stene in nam ves čas pomagali s strokovnimi opravili. Za vse strokovne nasvete pa smo se obračali na Franca Matičiča, ki nam je bil vedno pripravljen pomagati.

Pokrovitelj naše šole Industrija pohištva Brest Cerknica s svojimi temeljnimi organizacijami, posebno s Tozdom Pohištvo Cerknica, nam je v celotni gradnji s svojim delom in moralno oporo največ prispevala. Opravili so večino zidarskih del in skupaj z Elektro Ljubljana Tozd Elektro Ljubljana okolica napeljali tudi celotno električno napeljava. Toplovodno napeljava je v kratkem času, a kakovostno, opravila Avtomontaža Ljubljana Tozd Transportnih naprav Cerknica, načrt zanjo pa je izdelal Janez Telič.

Vodovodna napeljava je delo Komunale Cerknica.

Gozdno gospodarstvo Postojna, Obrat Cerknica nam je pomagalo pri zidarskih delih in nam poklonilo les za stropno konstrukcijo. Najzahtevnejše delo je bilo oblaganje stropov, ker s temi ploščami ni-

smo imeli izkušenj. Opravila sta ga Mineralka in Izolirka Ljubljana, Tozd Novolit Nova vas.

Nekaterim obrtniškim delom se nismo mogli izogniti. Tudi samostojni obrtniki in Galeb, Splošna obrtna zadruga Izola, so pokazali razumevanje, saj so nam svoje storitve zaračunali minimalno, razen tega pa so nam sodelavci Galeba prepletkali nove prostore brezplačno.

Naši učenci so poprijeli za marsikatero delo, ki so ga zmogli. Posebno prizadevni in zagnani so bili učenci osmih razredov, čeprav so vedeli, da ne bodo deležni sadov tega dela.

Mnogih posameznikov nismo mogli posebej imenovati, a so nam žrtvovali veliko svojega časa in nam s svojim znanjem nesebično pomagali.

S tem zapisom bi se radi vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, najlepše zahvalili in povedali, da znamo to zelo ceniti.

Solska skupnost
OŠ Notranjski odred
Cerknica

Radi bi se zahvalili

Iz priprav na 1. samoprispevek o izgradnji šol v naši občini je razvidno, da naj bi se osnovna šola Cerknica — centralna šola dograjevala v 2 fazah. Najprej naj bi zgradili 8 učilnic in telovadnico, kasneje pa še 8 učilnic. Že med samo gradnjo smo ugotovili, da bi za enoizmenski pouk potrebovali vsaj še 2 učilnici. Zato smo se odrekli pionirski sobi s knjižnico in prostoru za pripravo učiteljev na pouk.

Pouk v lepi novi učilnici

Najkrajšo pot za izgradnjo učilnic iz 2. faze smo videli pri nadzidavi starega dela centralne šole. Ravna streha nam je kljub nenehnim popravilom puščala, zaradi česar je propadala celotna zgradba. Prisiljeni smo bili obnoviti streho, primerno našim klimatskim razmeram. Zaradi spremenjene strešne konstrukcije smo morali stavbo nadzidati, v višji nadzidavi pa smo videli možnost za pridobitev sedmih učilnic, načrtovanih v 2. fazi samoprispevka.

Že v šolskem letu 1987/88 bi moral pouk za en oddelk organizirati v popoldanskem času, kar bi prineslo mnogo težav otrokom in staršem. Popoldanski pouk ima vsekakor prednost s pedagoško-psihološkega vidika, razen tega pa bi popoldanska izmena zahtevala dodatna finančna sredstva.

Sprememba zakona o osnovni šoli iz leta 1980, ki je znižal maksimum števila učencev enega oddelka, in prenova življenja in dela osnovne šole, zahtevata pri nekaterih predmetih delitev učencev enega oddelka na več skupin, kar je prostorsko stisko še povečalo.

O tem problemu smo večkrat spregovorili na sestankih sveta staršev in sveta šole. Možnost rešitve smo videli v izdelavi dveh učilnic v nadzidku starega dela centralne šole. O tem smo podrobneje razpravljali na posebnem sestanku sveta staršev, kjer smo

se dogovorili predvsem o tem, kako bi finančno zmogli gradnjo. Predsednik sveta staršev Bogdan Repše se je zelo zavzel za rešitev tega problema, zato je bil izoblikovan sklep, da se povežemo z delovnimi organizacijami v šolskem okolišju in jih prosimo za pomoč.

Delo smo zastavili tako, da smo skupaj z Jožetom Mekindom, ki je izvajal nadzor nad gradnjo, naredili program pomoči delovnih organizacij. Pri vseh smo naleteli na izredno veliko razumevanje in pripravljenost, da nam njihovi delavci opravijo strokovna dela pri dokončanju učilnic.

Z gradnjo smo začeli v januarju 1987. Najprej smo mo-

Delo ob mozničarki v Pohištvu

Prečuden cvet iz grape črne

Četrtega novembra — na predvečer obletnice pesnikove smrti — smo v čitalnici cerkniške knjižnice s komorno slovesnostjo zaznamovali poimenovanje te gotovo najpomembnejše in hkrati edine profesionalne kulturne ustanove v občini po Jožetu Udoviču in hkrati odkrili spominsko ploščo na hiši, v kateri se je rodil.

Bronasta plošča, za katero je osnutek oblikovala domača kipa Milena Braniselj, je vgrajena v enega od ohranjenih taborov — tik ob vhodu v delavnico cerkniškega urarja Urbanca.

Besedilo na spominski plošči nas pouči le o najosnovnejšem:

V TEJ HIŠI SE JE RODIL
SLOVENSKI PESNIK IN PREVAJALEC
JOŽE UDOVIČ
1912—1986

Malo, a vendar dovolj, da vzbudi vsaj radovednost: kdo in kaj je bil ta pesnik, da o njem tako malo vemo celo domačini? Tako Cerkniki, med katerimi se je rodil, preživel otroštvo in se začel šolati, kakor Ložanje, med katerimi je končal osnovno šolanje in preživil počitniške tedne kot dijak in študent tja do zadnjega predvojnega leta, ko je končal študij slavistike na ljubljanski univerzi?

Pisal je že kot študent, poezijo in prozo. Objavljal je največ v takratnih socialistično usmerjenih katoliških revijah (Mladika, Dom in svet, Dejanje), ki so redko našle pot med umetnostno gotovo slabo razgledane Notranjce. Novele, ki so tematsko preveč razpoznavno zadevale domače kraje in ljudi, je objavljali v Dejanju pod psevdonimom Andrej KOLAR.

Njegova poezija je bila, z izjemo partizanske lirike, pogosto baladno obarvana; v njej se je približal laže razumljivi pesniški govorici tedanjega časa, od začetka med najmodernejšimi besednimi ustvarjalci, med takimi imenovanimi nadrealisti ali, če hočete, avantgardisti. Tu pa tam se je približal celo hermetični — samo vase zaprti — poeziji, kar je gotovo bistveno zoževalo krog bralcev in občudovalcev njegovih pesmi.

Široke množice pač rajši berejo prazne cingljajoče verzice kot intelektualno zahtevno poezijo. Spomnimo se Koseškega in Prešerna!

Udovičeva druga značilnost, zaradi katere ga tudi nismo

poznali, pa je njegova izrazita človeška skromnost in molčečnost. Nikoli se ni sam nikamor vsiljeval; izjemno kritičen je bil tudi do svojih del, kar je povzročilo, da je prvo samostojno zbirko OGLEDALO SANJ izdal šele tik pred svojim petdesetim letom, 1961. O njeni umetniški vrednosti pa govori PRESERNOVA NAGRADA, ki jo je prejel že ob prvi naslednji podelitvi — 8. februarja 1962.

Kasneje je izdal še dve zbirki: DAROVI (1975) ter OKO IN SENCA (1982). Prav zaradi dosledne kritičnosti in umetniško strogosti do lastnega dela pa so baje še mnoga njegova pesniška besedila ostala do danes neobjavljena.

Drugo področje Udovičevega umetniškega udejstvovanja je bilo zahtevno in vsestransko prevajalsko delo. Prelival je v izbrano slovensko besedo jezikovno, slogovno in umetniško najzahtevnejša besedila, izvirno napisana v francoskem, španskem, angleškem, nemškem in mnogih drugih jezikih. Prevajal je prozo, poezijo in dramatiko.

S tem delom je sproti lovil najnovejše dosežke in umetniške smeri svetovne besedne umetnosti in jih v prevodih z odličnimi esei in spremnimi besedami sveže predstavljali slovenski literarni srenji. S tem in pa s svojim izvirnim pesniškim ustvarjanjem je več desetletij pridno pomagal premagovati že prislovično slovensko kulturno zamudništvo.

Tudi za prevajalsko delo je Jože Udovič prejel najvišje slovensko priznanje: SOVRETOVO NAGRADO.

Kot takšen: v marsičem prvi med povojnimi slovenskimi pesniki in kot eden najboljših prevajalcev in poznavalcev svetovnih tokov v književnosti, torej kot izbrušeni besedni umetnik, mislec in znanstvenik je, kajpada našel ugledno mesto med slovenskimi nesmrtniki — bil je redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Pesnik je pogosto zahajal v kraje svoje mladosti, na Notranjsko. Rad je imel svojo zemljo, zagonetni kraški svet, naše temne gozdove, svetle laze in nestanovitne vode. Zato se iz njegovih pesmi, zlasti iz prve zbirke — kljub intelektualno zahtevni miselni vsebini nenehno oglašajo podtoni notranjsko razmišljajočega in notranjsko čutečega človeka.

Jože Udovič je bil torej naš veliki rojak. Da ga tako malo poznamo, smo krivi sami, ker ne znamo poiskati in spoštovati svojih duhov; in je »kriv« sam, ker je pač v svoji osebnosti zgostil najbolj značilne lastnosti notranjske človeške čudi: preveč molčeč in preveč skromen, premalo zahteven in premalo glasen je bil za današnji komolčarski svet. Delal je za narod, ne zase.

Zapisano nam potrjuje tudi njegova življenjska pot: po študiju na klasični gimnaziji in slavistiki leta 1940 je ostal v Ljubljani, čeprav ni dobil službe. V OF se je vključil takoj na začetku. Delal je največ med študenti, dokler ga niso Italijani med prvimi interniranci odgnali v taborišče. Tri je zamenjal in v Gonarsu vemo, je opravljal svoje poslanstvo v taboriščnem odboru OF. Takoj po kapitulaciji Italije jeseni 1943 ga že najdemo v partizanskem Rogu, kjer skupaj z Borom in Miletom Klopčičem pripravlja besedila za gledališko skupino. V prvih dneh po novem letu 1944 sodeluje v Semiču na ustanovnem plenumu kulturnih delavcev.

Ta plenum je med svoje sklepe — in sklepi so se takrat drugače uresničevali kot danes — zapisal tudi ustanovitev znanstvenega inštituta. Naslednja štiri leta — do leta 1948 — je Udovič svoje sile in bogato znanje razdal njemu. Od tod dalje je pesnikov svet lepa slovenska beseda — izvirna in prevajana. Svobodno, toda garaško intelektualno »delo na domu«. Tiho delo za narod, ki ga bo že spoznal, kadar bo treba, kadar mu bo dovolj hudo, da bo v njegovi

Ob odkritju spominske plošče Jožetu Udoviču je spregovoril pesnik Tone Pavček

pesmi iskal luč za pot iz teme. Snujoči kralj Matjaž, zaprt v goro svojih sanj.

VSE VAM DAJEM,
NIČESAR NOČEM ZASE!
je zapisal med verzi in taka je tudi njegova poslednja volja, s katero zapušča Cerknici bogato knjižnico in prihranke kot osnovo za ustanovitev sklada, iz katerega naj v občini potrebnim in pridnim študentom omogočimo študij humanističnih ved.

Na intimno slovesnost ob obletnici pesnikove smrti ni bilo moč povabiti velikega števila občanov. Tudi ni mogoče

na takšni prireditvi spoznati pesnika Udovičevih umetniških in razumskih razsežnosti. Bilo bi pa prav, da njegove osebnostne vrednote, predvsem pa njegovo delo poskušamo čim globlje spoznati v občinski knjižnici, ki že nosi njegovo ime. Vsega ob prvem branju ne bomo razumeli, začutili pa bomo z nekoliko grenkim zapoznelim ponosom, da je naša zemlja dala Slovencem in svetu velikega moža, katerega beseda še danes trka in bo v prihodnosti vse bolj udarjala na vest človeštva v mnogih jezikih sveta.

Ne bi bilo prav, da ga poznamo drugod bolj kot doma. J. Praprotnik

Novosti v knjižnici

SPREHODI V NARAVO

Zbirka šestih knjižic so priročniki žepnega formata, ki obravnavajo naravne pojave in živali, besedilo pa spremljajo barvne priloge. Posamezne knjižice imajo naslednje naslove: Oblaki in vreme, Gozdne živali, Zvezde, Jadranske ribe, Ptice pevke, Kamnine.

Marko URŠIČ: Matrice logosa

V knjigi so objavljeni eseji in študije, ki so bili po večini napisani in objavljeni v letih 1981—1986 v revijah Anthopos, (Beograd). V knjigi se prepleta več osnovnih tem s področja Problemi, Nova revija, Republika (Zagreb) in Kulture Istoka filozofske logike in tudi filozofije v izvirnem pomenu besede.

Roald DAHL: Čarovnice

Knjiga pisateljevih hudomušnih pripovedi bo verjetno izjemno zanimiva za mlade bralce tudi pri nas, saj je v svetu postala prava uspešnica kot otroška knjiga leta. Skozi branje spoznamo »prave« in »neprave« čarovnice in tudi ugotovimo, katere so bolj nevarne.

Milan APIH: Nadaljnje življenje Andreja Klasa

V delu spremljamo pričevanja o življenjski poti revolucionarja in obnovo minulega časa, ki je bil usoden za posameznika in narod. Avtorjevo pričevanje je dokument, umetniška stvaritev in spominski zapis. Delo je poskus ujetja nekdanjega resničnega življenja v sedanjo resnično književnost.

H. Mele

Pesnika in prevajalca Udoviča je predstavil Janez Praprotnik

Iz drugih lesarskih kolektivov

LESNA INDUSTRIJA ŠKOFJA LOKA je letos začela izvažati svoje montažne hiše v ZR Nemčijo. Posel za Nemčijo teče preko Lesnine oziroma njene firme Lesco iz Münchna. Že leta 1985 pa so začeli preko Slovenijalesa izvažati v Avstrijo. Za Avstrijo so izdelali v letu 1985 štiri hiše, lani trinajst, letos pa do sedaj deset. Za Nemčijo so letos postavili osem hiš. Rok dobave in kakovost sta glavna dejavnika za uspešen izvoz, vendar tudi pri izdelavi hiš ni vedno vse tako kot bi moralo biti; vendar pa moramo vse, kar zagrešimo, popraviti sami...

Delovna organizacija **SLOVENIJALES TRGOVINA** bo predvidoma novembra letos odprla na Dunaju prvo lastno maloprodajno trgovino s pohištvo. Nova trgovina bo rezultat odločitve, da organizirajo prodajo pohištva ter stanovanjske opreme z lastnimi maloprodajnimi trgovinami v tujini.

V septembru je delovno organizacijo obiskal D. Johnson, predsednik ameriško-jugoslovanskega ekonomskega sveta. V pogovoru so se dotaknili predvsem načrtov, ki jih ima delovna organizacija v izvozu na ameriški trg, med drugim tudi o odpiranju lastnih maloprodajnih trgovin s pohištvo na ameriškem trgu.

Konec oktobra je **DO SLOVENIJALES — TRGOVINO** obiskal jugoslovanski veleposlanik v Kanadi dr. Vladimir Pavičević. Sprejel ga je generalni direktor delovne organizacije dr. Matija Škof s sodelavci. Ob tej priložnosti je tekla beseda o načinu sodelovanja in prisotnosti naše delovne organizacije na kanadskem trgu ter o možnostih za širitev sodelovanja.

LESNINA je odprla dve novi poslovalnici s pohištvo in opremo za dom v Somboru in Kragujevcu.

Mesto Sombor in pripadajoče gravitacijsko območje je zaradi razvitega kmetijstva in živinoreje dokaj bogato, nima pa dovolj velike in primerne ponudbe s pohištvo. Z otvoritvijo Lesnine nove poslovalnice smo prebivalcem Sombora in okolice izboljšali kakovost ponudb pri izbiri pohištva in rešili problem zaposlitve novih delavcev.

Prodajalna v Kragujevcu je razdeljena v dva dela (program za mlade s konsignacijsko prodajo raznih aparatov in masivni del). Mesto je večje kot Sombor, ponudba konkurenčnih organizacij pa veliko slabša.

Ob novo urejenih trgovinah pa so velikega pomena tudi storitve, ki jih lahko ponudijo kupcu.

Lesnina je v začetku septembra gostila pestro družico

ni v deželah v razvoju, da bi na enotedenskem seminarju spoznali dejavnike, ki vplivajo na uspešnost poslovanja javnih podjetij.

ALPLES je izdelal novo sistemsko pohištvo Dom — oreh, ki ga je prvič predstavil avgusta na sejmu v Kranju. S pohištvo lahko opremo celotno stanovanje, od spalnice, dnevne sobe, otroške sobe, jedilnice do predsobe.

Delo pripravnice v Masivi

no trinajstih podiplomskih študentov iz nekaterih afriških in azijskih držav, ki na holandskem Raziskovalnem inštitutu za upravljanje študiranja III. stopnjo. Pravzaprav so to managerji javnih podjetij ter vladni predstavniki, ki jih zanima upravljanje državnih oziroma javnih podjetij.

V Ljubljano so prišli na povabilo Mednarodnega centra za podjetja v družbeni lastni-

V bistvu gre pri tem pohištvo za preobleko sistema Dom — le-ta je bil izdelan v hrast mikrofoliji, sicer pa enak Dom — orehu.

Alples šteje med najuspešnejše v zadnjih letih na sejmi v Zagrebu. Letos so imeli okoli 130 m² urejenega razstavnega prostora. Poudarek pri predstavitvi je bil na novem preoblečenem programu DOM-OREH, ki so ga pred-

stavili s sedmimi ambientmi, od dnevne sobe, spalnice, otroške sobe, samske sobe, do jedilnice ter predsobe. Poleg novosti so del razstavnega prostora zapolnili z ambientmi Triglava ter garniturami DAN-NOČ in Zlit Tržič. Prejeli so tudi priznanje »Mobil optimum 87« za uspešno razvit finalni izdelek lesne industrije.

NOVOLES je od 10. do 20. avgusta organiziral veliko akcijsko prodajo Novolesovega proizvodnega programa. Nudili so ugodne prodajne pogoje kot npr. brezobrestni kredit na 6 in 9 obrokov, ter 20-odstotni popust pri gotovinskem plačilu, za kar so potrošniki pokazali izredno veliko zanimanje. Na razprodaji so iztržili okrog 30 milijard. Največje povpraševanje je bilo po programu KOLPO-SAN, ki je šel tudi dobro v promet. Za ostale proizvode, kot so spalnice in jedilnice, je bilo sicer povpraševanje zelo veliko, vendar morebitni kupci zaradi visoke cene teh izdelkov niso bili kreditno sposobni.

ELAN — Nujnost ustanavljanja lastnih prodajnih firm v tujini so v Elanu spoznali že pred mnogimi leti. Ker je to finančno in organizacijsko zahtevna naloga, ni bilo možno realizirati več takšnih projektov hkrati. Tako je prišla ustanovitev lastne oziroma skupne firme z Alpino Žiri, pod imenom A & E GmbH v Imyu (Baden — Württemberg) na vrsto leta 1983. Da bi bila to pravilna odločitev, potrjuje iz leta v leto naraščajoča prodaja smuči, ki je dosegla že skoraj 5-odstotni tržni delež.

STOL iz Kamnika bo v Ljubljani ob Celovski cesti odprl novo prodajno mesto. Prostore bo dobil tik ob cesti, pod hotelom Bellevue v pritličju nove večnamenske zgradbe. Prostori, kjer bo poseben prostor namenjen tudi skladiščenju, bodo dokončani okrog Dneva republike. Prednost novega centra so večji prostori, ki so tudi veliko bliže središču mesta kot dosedanj.

Na vrsti je programska oprema

Računalniška oprema, ki smo jo delno nabavili konec lanskega leta in v začetku letošnjega, v glavnem vsa že deluje. Težave imamo še s terminalsko povezavo s Tozdom Jelka, ker je oprema kupljena pri različnih proizvajalcih in zahteva nekaj več poglobljenega dela specialistov za komunikacije.

Na žalost moramo ugotoviti, da nismo rešili problemov propustnosti računalnika v tolikšni meri, kot smo pričakovali. Z večjim računalnikom smo sicer pridobili na hitrosti in zmogljivosti, seveda pa smo istočasno podvojili število terminalov in s tem zasedenost računalnika. Ravno zaradi bistveno večjega števila terminalov so se druge pokazale ozka grla. S povečanjem obsega smo prišli do zaključka, da nam lahko nekatere probleme reši le nov operacijski sistem na sedanjem računalniku. Le-ta naj bi omogočil večji pregled nad dogajanjem v terminalski mreži in na računalniku sploh. S tem bi lah-

ko delavci v računskem centru z drugačno razmestitvijo podatkov optimalno vplivali na hitrost delovanja računalnika.

Druga bistvena prednost novega operacijskega sistema pa bi bila ločitev terminalov, ki so v produkciji s terminali, potrebnimi za razvoj programov. S tem korakom bi bistveno zmanjšali zastoje pri delu s terminali, ki zadnje čase niso ravno redek pojav.

Nov operacijski sistem bo zahteval malenkost več sredstev, nekoliko težje pa bo speljati maratonski postopek nabave iz tujine.

S. Ferfila

19. JUGOSLOVANSKI POKAL V GIMNASTIKI IN 14. REPUBLIŠKI PIONIRSKI POKAL BOSTA V CERKNICI

Organizator 19. jugoslovanskega pokala v gimnastiki za člane in članice in 14. slovenskega pionirskega pokala v gimnastiki bo letos Zveza telesnokulturnih organizacij občine Cerknica.

Tekmovanje bo potekalo 19. in 20. decembra v športni dvorani v Cerknici. Udeležilo se ga bo 16 najboljših članov, 16 članic, 16 pionirjev in 16 pionirk. Organizacijski odbor, ki šteje 11 članov in katerega predsednik je Franc Ješelnik, je že pričel s svojim delom.

Generalni pokrovitelj tekmovanja bo Integral DO SAP Tozd Notranjska-Cerknica.

Spored tekmovanja bo naslednji:

- 19. decembra ob 10. uri — mnogoboj pionirjev in pionirk;
- 19. decembra ob 16. uri — mnogoboj članov in članic;
- 20. decembra ob 10. uri — finalno tekmovanje članov, članic, pionirjev in pionirk.

Vse ljubitelje gimnastike obveščamo, da bo vstop prost in želimo, da si v kar največjem številu ogledajo to veliko prireditev, ki bo zagotovo popestrila telesno kulturni utrip na tem koščku Notranjske.

F. Turšič

Skladišče žaganega lesa v Jelku

LOGAŠKO okrajno glavarstvo.

Zemljepisni in zgodovinski opis.

Uredil Vojteh Ribnikar.

V LOGATCU.

Izdalo „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“.

1889.

CERKNICA

Cerknica je eden največjih trgov na Kranjskem, šteje namreč po ljudskem štetju 1880, leta 255 hiš in 1477 prebivalcev, ter ima svoj lastni grb: »cerkev v štirivoglatem polju«. Pravljično pripoveduje, da je stal trg v starodavnih časih holi proti Martinjaku v Uševku, tukaj je bila samo cerkev. Ker so bili pa sovražniki razdajali tisti trg, so se bili prebivalci potem naselili tukaj ob cerkvi. Pa naj bo, kakor že, gotovo je Cerknica eden najstarejših krajev na Kranjskem. Še lipa pri cerkvi, kič trga, je stara nad 200 let, kjer je kamenit oklep okoli nje, ki ga je naredil g. Andrej Obreza leta 1648.

Zgodovinski sledi, Cerknico zavedajoči, so pa še veliko starejši. Cerkniški duhovni pastirji v pismih Oglejskih patrijarhov. Leta 1261 bil je župnik Lupold, 1296 Rudolfin, 1328 Tadej. L. 1335 prenočeval je v Cerknici sv. Bertrand, patrijarh. Leta 1360 je pa patrijarh Ludovik I. Cerkniško faro izročil Bistriškim samotarcom.

Tudi poznejše čase je imela Cerknica slavne duhovne. Leta 1631 je bil tukaj župnik Nikolaj Mrav, ki je bil ob enem tudi prost Novomeški in pozneje škandarski škof v Dalmaciji. Leta 1660 živel je tukaj najimenitnejši prelat Gregor Červič. Bil je ob enem župnik v Cerknici, apostolarski misijonar in škof (in partibus). Njegova slava se še sedaj razširja od ust do ust.

Leta 1472 so bili Turki požgali cerkev ravno v nedeljo pred postnim šmarnom, kar priča gotičski kamen v zidan v cerkveni vogel. Okoli cerkve je bil nekdanji tabor. Pravijo, da sta dva brata zidala, eden cerkev in eden tabor okoli nje. Tabor je imel pet stolpov. Dva stojita še sedaj, v katerih je vedno še železen 100 kg težak možnar, nekdanji Turkom uplenjen. V te tabore so se vmikali ljudje o turških napadih, posebno v letih 1559 in 1560. Čudna je bila naredba, da so mogli Cerkljanje hoditi braniti Silni tabor na Kras, kadar so se Turki prikazali na Dolenjskem. Še le nadvojvoda Karol VI. jih je bil rešil te dolžnosti, kar priča izvirno, na pergament pisano pismo.

Iz krstnih bukev se vidi, da je bil šolski učenik že pred 200 leti v Cerknici. Šola bila je v začetku v privatnih hišah, pozneje odstopil je grajski Bistriški, gosp. Gale, svojo hišo v Cerknici v namen, da se vzdržuje v nji šola in stonovanje za učitelje in duhovne pomočnike, ter se s tem odkupil davkom, katere je imel dolžnost odrajtovati kot patron cerkve in šole. Leta 1813 pokazal je učitelj N. Čopac avstrijskim vojakom skrivno pot do leži-

šča francoskih sovražnikov, kateri so bili tukaj od avstrijskih hrabrih vojakov sijajno premagani.

Od leta 1827 do konec leta 1887 službovali so na tukajšnji šoli sledeči učitelji in učiteljice. Kot nadučitelji: gg. Fran Šerko, Anton Krašovic in Karol Dermelj. Kot učitelji pa: Jakob Virant, Gašper Gabrovit, Fran Breznik, Josip Makovic, Jernej Štamcar, Leopold Belar, Andrej Štamcar, Fran Mladič, Janez Dolinar, Fran Peruci, Ignacij Kavčič, Matija Hiti, Fran Čuk, Fran Stupar, Lovro Veber, Fran Papler, Josip Dornik, Josip Vovk, Gašper Horvat, Valentin Žvagen, Fran Berne, Peter Repič, Marija Gale, Josip Žirovnik, Alojzij Potokar in Avgust Kleč.

Sedaj so v občini župljanski, katera šteje 4772 prebivalcev, tri večrazredne šole in sicer: štirirazredna v Cerknici, dvorazredna v Begunjah in dvorazredna na Rakeku in deloma enorazredna v Grahovem.

Za vsakdanjo šolo bilo je

godnih	
dečkov leta 1880 271 leta 1889 256	
deklic leta 1880 249 leta 1889 263	
obiskujočih	
dečkov leta 1880 159 leta 1889 169	
deklic leta 1880 135 leta 1889 163	

Za ponavljajno šolo pa

godnih	
dečkov leta 1880 49 leta 1889 43	
deklic leta 1880 48 leta 1889 57	
obiskujočih	
dečkov leta 1880 40 leta 1889 43	
deklic leta 1880 44 leta 1889 54	

V Cerkniško šolsko občino štejejo se trg Cerknica, in vasi: Dolenja vas, Jezero, Zevše, Martinjak, Brezje, Otonica, Mahnete, Podslivnica in Podskrajnik.

V šolskih spisih vidi se, da je bila v Cerknici že leta 1827 dvorazredna šola. Leta 1878 razširila se je v tri- in leta 1879 v štirirazredno šolo.

Leta 1864 sezidalo se je novo prtilično šolsko poslopje, katero se je vzdignilo za eno nadstopje leta 1886 in 1887. To poslopje je sedaj eno najlepših v Cerkniškem trgu.

Omeniti je še razpadlo zidovje Loško po imenu, nemški »Thurnlak«. Tukaj imeli so nekdanji menihi Kartuzijani svoja posestva, ter posebno po leti prebivali so tu Bistriški prelati, rekel bi, v najprijaznejšem kraju Cerkniške okolice.

Spomina vredne v Cerknici so tudi rake (Wasserleitungen), ki prekrbujejo železnično postajo na Rakeku s potrebno vodo. Obnebeje tukaj po leti ni tako gorko, po zimi pa ne tako mrzlo, kakor je pri Ljubljani.

Zemlja je pri Cerknici peščena, proti Jezeru, Zevšu in Loškemu pa težka ilovica.

Znamenite gore in holmci pri Cerknici so: Javornik, Skrajnek, Sinja gorica, Ranca rebar, Čista stran, Loško, na jugo-zahodni strani nad Peščenikom dviga pa se 1115 m visoka Slivnica s cerkvijo sv. Miklavža. Na njenem prvem vrhu je stal v starodavnih časih grad — Engelsburg, slovensko Gradišče. Pot do njega je peljala napošev sem od Martinjaka. Sledi njegovi se pa zdaj le malo še poznajo. Na zadnjem, najvišjem vrhu je pa globoka jama, v kateri so nekdanji copernice točo delale in jo delajo slabovernim še zdaj. V srednjem veku je mogla vera v copernijo in vraže posebno v teh krajih močno vkoreninjena in razširjena biti, ker Valvazor pripoveduje, da so bili v vasi pod Stebergom na germadi sežgali vse žene tiste vasi kot copernice, in duhovni Cerkniški so hodili na Slivnico omenjeno luknjo blagoslovljati in točodelne copernice »panat«. Ker ima copernija svoj začetek in izvir v neznaboštvu ali paganstvu, in ker se jako prilega zlasti nevednim ljudem, ni čuda, da se je ohranila bila tudi še pri pokristjanjenjih narodih in se še zdaj ni iztrebila in se ne bo tako dolgo, dokler ne bodo pripomogle k temu ljudske, posebno nedeljske šole, ker te so namenjene že odraslim mladosti.

Kmetije so tukaj grozno razkosane. Celih zemljakov je prav malo, več je polzemljakov, največ pa masličarjev.

Zemlja je srednje rodovitna, živina je večjega plemena, večidel pšenične in sive barve. Na vole drže bolj, kakor na krave, da si prisluzijo z vožnjo kak krajcar. Sadjarstvo in čebelarstvo se pa vedno bolj razširja.

Ljudstvo peča se večinoma s kmetijstvom in z lesno kupčijo. Poleg tega pa da zaslužka gozdarja, vožnja in živinoreja.

Krasota notranjske strani je poleg Postojnske jame tudi čudapolno Cerkniško jezero, znano že Rimljanom pod imenom »lacus lugens«. To jezero so že popisovali Valvazor, Steinberg, Tobija Gruber, in v »Novicah« v novejši dobi rajni g. Jožef Bevk in Gregor Kebe. Kame-nje bi bil toraj nosil na Kras, ko bi ga hotel jaz v kateremkoli oziru bolj natanko popisati. Zato bom povedal od njega le toliko, kolikor se prilega celoti tega spisa in kolikor je treba, da ima lahko vsak od njega čist in jasn zapadek.

Cerkniško jezero je dolgo dve uri in široko čez eno uro, toraj največje na Kranjskem. Natora je zedinila tukaj dobrote in veselja v enem kraju, ki jih ljudje uživajo drugači le na suhem in na morju. Kjer valovi prijazno šumljajo, kjer se ribe ljubko igrajo, kjer čolnici tiho plava naprej svojo pot in ribič razpenja svoje mreže, čez malo dni tam rožice cveto, živinica se pase, kosec brusi koso, voz leti za čilimi konjiči in lovec napenja svojo puško ter meri zajcu v srce. Res radodarna natora! Kaj pa je vzrok tega zanimivega jezera? Cerkniška planjava je obdana okoli in okoli z višjimi kraji, hribi in gorami s katerih se stekajo vode na to planjavo. Če bi toraj ne bilo celo nobenih obtokov, bila bi vsa planjava zalita z vodo. Če bi bili odtoki večji ali vsaj enaki, kakor pritoki, ne bilo bi nobenega jezera. Ker so pa dotoki včasih večji kakor odtoki, voda zastaja in zaliva nižjo planjavo ob Javornikovem znožju od Dolenje vasi poleg Jezera pod Martinjakom in Grahovem tja gori do Gornjega jezera, in pokriva s svojo mokro odejo ves kraj tako dolgo, dokler odtoki ne premagajo dotokov.

Pritoki v jezero so pa naslednji:

1. Cerkniški potok, ki pobira studence od sv. Trojice dol memo Podslivnice in Begunji, in je ob velicnih nalivih tako mogočen, da komaj teče pod zidanem mostom v Cerknici, včasih pa še celo ne more, takrat pa gorje bližnjim prebivalcem, umakniti se mu morajo iz svojih hiš.
2. Studenec sv. Magdalene.
3. Studenec pri sv. Vidu.
4. Obrh nad Martinjakom (Ti trije, ob suhi komaj znatni, jako razsajajo ob nalivih prišli spod Slivnice temnih predalov).
5. Grahovščica, ki teče skozi Grahovo.

6. Žirovnišica.

7. Lipsenščica. (Te dve zajemati vodo tam v kotu pod Bločicami in Kražnjo goro).

8. Veliki Obrh, pod Gornjim jezerom, ki nabere vode v Loški dolini in jih pripelje pod zemljo ta kraj v jezero skozi več lukenj raznih imen.

9. 1262 m visoki Javornik sam bljuje ob velikem deževju vodo iz sebe. Javornik namreč je v svojem skrivnostnem trebušju ves otel in z vodami napolnjen. Preden nastopi deževno vreme, se pasejo že več dni popred oblaki po Javorniku. Na Javorniku v visokem in velikem gozdu dežuje po navadi tudi popred kakor drugod. Voda v njem narašča, da je višja kakor vnanji svet, ne more je več v sebi držati, tišči, zato jo spusti in spušča po mnogih luknjah v jezerško planjavo na dan.

Javornikovi odcejalci in pritoki v jezero so pa od velikega Obrha doli:

1. Tresenec, ki trese vodo, iz (sebe) zemlje, 2. Slatavec, 3. Otoški Obrh, 4. Mrzljek, 5. Vranja jama. (Poleg teh je od velikega Obrha do Zadnjega kraja po nekaterih mestih luknja pri luknji, iz katerih ob deževju voda iz tal vre.) V zadnjem doni, gromi in bobni pod zemljo. Zadnji kraj se pa imenuje tisti del jezera, ki je za potokom Drvosekom in pridemo vanj od Otoka doli na levo skozi Vrta. Tukaj so tudi take jame, katere vodo iz sebe mečejo in jo požirajo. Pod Črnim gozdom Jezerski vasi nasproti so 7. Vrščič, ki se jim Studenšček pravi, in 8. Suhadolca, ki ima skoraj za moža visoko ustje. Potem je vedno živ studenec na Ušivi loki in studenec

druge šare in ni mogoče prekora-ti ga. Precej za to je pa

11. Mala Karlovca, veliko manjša pa grozno veliko vode požre, ker dokaj nižja.

Zraven Male Karlovce na levo stal na višavi nad Svinjsko jamo nekdanji grad Karlovec. Njegovi sle so pa že zaraščeni z mahom in g movjem. — Pripoveduje se, da se enkrat grajska gospodinja pelja gori v grad po klancu, ki je bil na Svinjsko jamo. Pot pod njo se udre in ona pade s kočijo in konji, jama, ki jo je za zmiraj pokrila. O žalosti je ukazal potem gospod gra podreti in jama zasuti, sam pa se preselil v druge kraje.

V zgornjem kraju je otok z vasi in cerkvico svetega Primoža in Filicijana v sredi otoškega gozdiča podružnico Starotrzke fare. Me otokom in Grahovom v sredi jezera je drug vzvišen kraj Benedke. Ču no je to, da kadar so te pod vod je tudi v Planini povodenj. Cerkniško jezero ima pa tudi svoje pr vodne prebivalce, namreč ribe, rac in povodne ptice.

Ribe so te-le: ščuke, jako rodu vitne, največja, ki so jo bili vjeli, tehtala 14 kg; šljajni, ki so dobri z sušilo in največji tehtali okoli 3 kg menki, ki imajo zelo okusno meso pa niso tako dobri za sušilo, ke niso tako debeli; kleni so najmar rodovitni in ne čez 2 kg težki, i kapeljni po malih iz skal izvirajočih vodah, ki so prav majhni in koma omena vredni.

Rac je več plemen: velike race ki na suhem vale in potem peljejo mladiče v vodo, rujavoglavke, si tudi tukaj ne zležejo, žvižgalke, čr

Narti, ki pa daje prav malo vode. To tedaj so pritoki ki napolnjujejo jezero.

Kateri pa so odtoki in požiralniki jezerski?

V zadnjem kraju so:

1. Dve Česljenici, velika in mala.
2. Kotel; od velikega Obrha po Strženu doli je pa
3. Beček, ki je pa preveč v mečavi zasut od leta 1854
4. Velika Ponikva, ki požira vode toliko, da bi gonila mlinski kamen.
5. Mala Ponikva, ta bruha vodo tudi iz sebe.
6. Sitarca, pri tej se deli jezerska struga, ena gre na
7. Vodonos, ki ima 14 požiralnih jam, ena pa na
8. Rešeto, ki je najnižje in najbolj stanovito in ima zopet več jam raznih imen,
9. Uševska reja, ki požira Žirovnišico. Bila je še ena jama, Mniške vrata, ki so jo pa, kakor se pripoveduje, nekdanji Bistriški menihi z železno mrežo zagradili in z zemljo zasuli, da ni tako hitro jezero usahnilo in da so oni rib imeli. Mogoče. — V spodnjem koncu jezera pod Dolenjo vasjo je pa
10. Velika Karlovca, nekoliko višje, kakor je jezerski svet, zato požira, kadar stoji voda visoko. Nje žrelo je strošno, široko nad 12 m in 4 m visoko. Z lučjo se gre lahko daleč notri, ki se razširja in zvišuje tako dolgo, da se pride do nasipa ali nanosa iz samih krlev in

ni zvonci, potapljači, hrepelje, liske ali postne race. Te imajo na vodi svoja gnjezda iz bičja in plavajo po vodi, da lahko starka jajca gode iz gnjezda pije; zličarce itd.

Druge povodne ptice so pa: kozice, dularji, martinčki, velike in male kokoške ali mokožki.

Zdaj, ko usahne jezero vsako leto, ni ravno veliko in velikih rib. Kadar pa ne usahne dve ali še več let, jih je toliko, da jih vjamejo z enim samim zaulakom po 4 do 6 stotov. Leta 1714, ko ni bilo jezera prej sedem let usahnilo so bili nalovili toliko rib, da niso vedeli kam z njimi. Kranjci, Korošci in Štajerci so jih imeli celi post dosti.

Za njega, ki išče kratkočasje na jezeru, je najprijetnejše voziti se po njem kak jesensk ali pomladansk dan popoldne, kadar je vpadla voda že toliko, da plavajo glavice jezerskih cvetlic po vodi. Tam po Javorniku pa se nek še pozna stara rimska cesta, ki je peljala na Trpo nad Starim trgov in na Metullum v Bloški fari. Morebiti so imele Zamostnice pod Gornjim jezerom kako zvezo s to cesto?

To tedaj je Cerkniško jezero, krasno, imenitno, posebno sloveče daleč okrog. In vendar bi bilo stokrat boljše za vso okolico, ko bi ga ne bilo, ker, kaj pomaga ljudem notorna lepota, če pa zraven nje pomikanje trpe. Ko bi se jezero posušilo, ali vsaj njegov hitrejši odtok pospešil, koliko njiv in travnikov bi bilo lahko ondi, kjer raste zdaj pusta trava ali nič vredno bičje.

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

BRESTU VISOKO ODLIKOVANJE TOVARIŠA TITA

Predsednik Socialistične federativne republike Jugoslavije Josip Broz — Tito je ob 30-letnici Bresta odlikoval njegovo delovno skupnost z Redom dela z zlatim vencem.

Odlikovanje je v imenu tovariša Tita podelil podpredsednik skupščine SR Slovenije tov. Vladimir Logar na slavnostni seji skupnega delavskega sveta.

ŠTEVILNE ČESTITKE

Ob svoji tridesetletnici je Brest dobil številne čestitke od drugih delovnih organizacij, samoupravnih skupnosti, ustanov in od posameznikov. Med drugimi so mu čestitali predsednik CK ZKS France Popit, predsednik skupščine SR Slovenije dr. Marijan Breclj, članica predsedstva SR Slovenije Anica Kuhar in drugi.

DOHODKOVNI ODNOSI IN SISTEM NAGRAJEVANJA

Minilo je že skoraj leto dni, kar je bil sprejet zakon o združenem delu in vse bliže je začetek leta 1978, ko bodo morale imeti temeljne organizacije tudi svoje osnovne samoupravne akte usklajene z zakonom. Med najvažnejša področja vsekakor sodijo dohodkovni odnosi in sistem nagrajevanja.

V Brestu smo se lotili tega vprašanja v okviru programa uresničevanja zakona o združenem delu. Pri tem je treba poudariti, da delo ni bilo lahko, saj niso še sprejeti nekateri osnovni zakoni, na primer zakon o ugotavljanju in razporejanju prihodka, zakon o cenah in drugi. Ne glede na te težave pa lahko ugotovimo, da receptov za urejanje dohodkovnih odnosov in nagrajevanja ni, ker te odnose vzpostavljajo neposredno delavci v temeljnih organizacijah.

TAPETNIŠTVO V NOVE PROSTORE

Kljub dvomesečni zamudi kaže, da bodo do konca tega meseca končana gradbena dela v prostorih novega tapetništva.

Po predvidevanjih naj bi takoj v začetku novembra začeli s postopnim preseljevanjem. Načrt je izdelan tako, da se najprej preseli razrezovalnica iprena iz Rakeka, nato celotna plastika (poliuretan) iz stare tovarne ivernih plošč in šele nato tapetniški oddelek iz Tovarne pohištva Martinjak.

IZ PRETEKLOSTI RASTE SEDANJOST

V sončnem zlatojesenskem popoldnevu je bilo na novi Žagalnici Tovarne lesnih izdelkov Stari trg odkrito delavsko spominsko obeležje. Na odkritju so se zbrali udeleženci slavnostne seje skupnega delavskega sveta, delavci in upokojeanci obeh starotrških Brestovih temeljnih organizacij ter drugi občani.

PRIPRAVE NA PLAN 1987

S sprejetjem zakona o planiranju in zakona o združenem delu se je vloga planiranja v temeljnih organizacijah bistveno spremenila.

Plan mora vsebovati interese delavcev v temeljni organizaciji, pa tudi osnovne interese in cilje v družbeni produkciji.

Zato potekajo priprave na plan v dveh smereh.

— določitev takšnega obsega in strukture proizvodnje, ki bo zagotavljal čim večje povečanje;

— upoštevanje vseh tistih novosti, ki jih prinaša zakon o združenem delu in vseh sprejetih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ki zagotavljajo čim hitrejšo rast celotne družbe.

SLOVESNO PO NAŠIH TEMELJNIH ORGANIZACIJAH

Poleg velikega srečanja vseh Brestovih delavcev ob tridesetletnici delovne organizacije, ki je bilo konec avgusta, je bilo tudi v oktobru — mesecu praznovanj — slovesno po vseh naših temeljnih organizacijah. Povsod so bile slavnostne seje delavskih svetov s priložnostnimi kulturnimi programi in s sprejemom letošnjih jubilarov in naših upokojevcov, ki so večino svojih življenjskih moči žrtvovali Brestu in njegovi rasti.

NADVSE SLOVESNO PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA

Na svečani seji vseh zborov skupščine in družbenopolitičnih organizacij so podelili domicil Loškemu odredu, priznanja občine »19. oktober« in plakete občine Cerknica.

Med številnimi gosti je bil tudi predsednik skupščine SR Slovenije dr. Marijan Breclj. Ob prazniku je bilo odprtih več pomembnih objektov, z izgradnjo novih pa so začeli na Rakeku, v Loški dolini, Cerknici, v Žilcah.

ZA DESETLETNICO — POLHARSKO SREČANJE

Deset let mineva, ko je 25. oktobra 1967 izšla prva številka glasila, ki še danes prinaša delovnemu kolektivu Bresta redno iz meseca v mesec obvestila o vseh važnih dejavnikih, o vseh aktualnih vprašanjih in strokovnih predvidevanjih. Ob letošnjo glasilo smo praznovali prav svojo vrsto, na polhanju pod vrhom Slivnice na prijetni ravni pri Grahovski lovski koči. Ob tabornem ognju smo uprizorili tudi krajšo slovesnost, kjer smo poudarili pomen glasila, ki je raslo vzporedno z delovnim kolektivom.

Nekaj besed o virozah...

Viroze so posebna skupina nalezljivih bolezni, ki jih povzročajo klice, ki spadajo v veliko skupino živih bitij — virusov.

Gripa ali influenza pa je samo ena izmed teh nalezljivih bolezni ki jih virusi povzročajo.

Virozna obolenja se med seboj razlikujejo, ker so tudi povzročitelji različni. Kljub nekaterim razlikam med virozami imajo le-te mnogo skupnih značilnosti. Začetek znanstvene virologije segajo proti koncu 19. stoletja, ko je Ivanovski dokazal, da je povzročitelj neznanega obolenja snov, ki je ni moč videti z navadnim optičnim mikroskopom. Šele kasneje sta Löffler in Trosch pokazala, da so povzročitelji slinavke in parkljevke takomenovani virusi. Prva dva virusa, ki sta povzročila obolenje pri ljudeh, sta bila virusa rumene mrzlice in otroške paralize. Od takrat naprej pa do danes je opisan cel niz virusov, ki povzročajo preko sto različnih nalezljivih bolezni pri ljudeh. Med temi so najbolj številni prav tisti, ki napadajo dihalne organe.

Virusi so povzročitelji nalezljivih bolezni tudi pri živalih in celo rastlinah.

Posebno velik napredek v razvoju virologije je bil dosežen med leti 1933 in 1936, ko je bilo odkrito, da je viruse moč umetno gojiti na oplojenem kokošjem jajcu.

Poznamo več različic virusa influence (tip A, B, C), ter viruse parainfluence — gripi podobnega obolenja (tip 1, 2, 3). Poleg prej omenjenih obolenj povzročajo virusi tudi nahod, nekatere vrste angin ter pljučnic.

Virusi povzročajo tudi mnogo drugih obolenj, npr. na koži herpes (navadni in pasavec) in obolenja oči. Tako lahko virus herpesa v različnih razvojnih stopnjah povzroči pri otrocih norice, pri odraslih pa »izpuščaj na ustnicah«.

Virusi povzročajo tudi celo vrsto otroških nalezljivih bolezni kot so ošpice in mumps. Tudi črne koze povzročajo virus, prav tako tudi nekatera obolenja možganske mreže, steklino, nalezljivo zlatenico, obolenja možganskega sistema. In še bi lahko našteval. V posebno skupino (retrovirusi) sodi tudi HIV virus, ki povzroča AIDS.

Za večino virusov je še značilno, da jih navadni antibiotiki ne uničijo in ne povzročijo motenj v njihovem razvoju. Izjema so le večji virusi kot npr. pri obolenju mezigovnih žlez (venerični limfogranulom), kjer delujejo antibiotiki širokega spektra iz skupine tetraciklinov. Pač pa dostikrat z antibiotiki širokega spektra (tudi z navadnimi) želimo preprečiti, da ne bi od virusa oboleli organizem napadle še z bakterijami. S tem preprečimo razvoj bakterij in pomagamo organizmu, da s svojimi obrambnimi sposobnostmi premaga viruse.

Proti mnogim virusom pa imamo na srečo cepiva, s katerimi preprečimo nastanek le-teh.

dr. A. Šmalc

Uspela razstava

Društva gojiteljev malih živali iz Cerknice, Logatca in Vrhnike so izrazila željo, da bi v letu 1987 pripravili prvo razstavo malih živali na Notranjskem.

Pobuda je bila kaj kmalu sprejeta, organizacijo in pripravo razstave pa so zaupali društvu iz Cerknice.

Skoraj vsi člani cerkniškega društva so se dela lotili zelo zavzeto, tako da je bilo 7. novembra ob otvoritvi razstave vse nared.

Razstava je bila, ob sodelovanju osnovne šole, v športni dvorani v Cerknici. Živali je razstavljalo kar 59 gojiteljev iz vseh treh društev. Obiskovalci razstave, ki jih je bilo kakšnih 2500, so si 7. in 8. novembra lahko ogledali 390 kunccev enaindvajsetih različnih pasem, 75 vrst perutnine dvanajstih različnih pasem in 60 golobov trinajstih pasem. Razstavo so popestrili tudi gojitelji plemenskih mačk, ptic in nutrij. Poleg rejcev malih živali je na razstavi sodeloval z več družinami kokoši pokrovitelj razstave Tozd LKP Cerknica perutninskega kombinata Pivka.

Obiskovalci so si razstavljene živali z zanimanjem ogledali.

dali. Pozornost pa so pritegnili tudi razstavljena kunčja krzna, srečolov in priročni bife.

Razstavo so si ogledali tudi vsi učenci osnovne šole, ki so tako dobili nekaj novega znanja o vzreji malih živali.

Člani društva iz Cerknice so vložili v razstavo veliko dela iz prostega časa; število obiskovalcev jim je bila največja nagrada. V zadovoljstvo pa jim bo, če se bo ta ljubiteljska in koristna dejavnost, s katero se ukvarja čedalje več ljudi, še razširila. Člani vseh treh društev so se dogovorili, naj bi razstava postala tradicionalna, vendar vsako leto v drugem kraju. Tako bo leta 1988 v Logatcu, leta 1889 na Vrhniki in leta 1990 ponovno v Cerknici.

J. Otoničar

Lepotna revija malih živali

IZREDNA KRVODAJALSKA AKCIJA MED VAJO »JESEN 1987«

Na zahtevo Ministrstva za zdravstvo iz Beograda in Komiteja za zdravstvo v Ljubljani, je bila med vojaškimi vajami 22. in 23. oktobra 1987 organizirana krvodajalska akcija. V dveh dneh se je udeležilo 128 krvodajalcev, kar je bilo proti pričakovanju, saj je bilo predvidenih le po 20 krvodajalcev na dan. Ekipa Zavoda za transfuzijo krvi je delala v izrednih pogojih, kar je bil tudi eden od namenov akcije. K izrednemu odzivu krvodajalcev so veliko pripomogli sekretarji v delovnih organizacijah, delavke občinske knjižnice, ki so omogočile prostor za malico krvodajalcev in direktorica glasbene šole. Zopet se je izkazala humanost naših ljudi, ki so se takšnim in podobnim akcijam doslej že velikokrat odzvali.

Predsedstvo OO RKS Cerknica

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o

Ureja uredniški odbor: Srečo DROBNIČ, Vili FRIM, Franc GORNIK, Karmen KANDARE, Danilo MLINAR, Anton OBREZA, Janez OPEKA, Miran PETAN, Zdravko ZABUKOVEC.

Foto: Jože ŠKRLJ.

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Franc MLAKAR.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.

Taborniške novice

Zadnje čase malo manj pišemo o našem delu, vendar to še ne pomeni, da v novem šolskem letu 1987/88 še nismo ničesar naredili. Začeli smo zagnano, z željo po čimboljšem programu. V ta namen je bilo zadnje »počitniško nedeljo« srečanje klubovcev v Leskovi dolini, kjer smo se pogovarjali o smernicah razvoja taborništva v naši občini. Govorili smo o temi, ki zadnje čase muči vse slovenske tabornike: Ali hočemo boljše organizacijo?

Zakaj tak naslov? Ugotovili smo, da so naši programi zastareli in da prav zato čutimo večji osip tabornikov med 14. in 16. letom. Zakaj? Prav v tem starostnem obdobju hočejo mladi poiskati svoje interese na področju: šport, glasbo... Naša organizacija jim lahko nudi le malo tega. Drugi pomemben razlog je prehod v srednjo šolo, saj se mo-

rajo šolarji iz naše občine voziti v Ljubljano ali Postojno, to pa jim vzame precej časa. Prav tem mladostnikom bi morali ponuditi široko izbiro področij, da bi lahko v njih našli svoje zadovoljstvo in bi jih tako obdržali v naši organizaciji. Tako smo se taborniki cele občine, nekateri starši in predstavniki DPO zbrali 5. novembra na 12. letni konferenci odreda Jezerske ščuke. Tu smo pregledali delo preteklega leta, analizirali naše akcije in sprejeli program dela za leto 1987/88. Reči moram, da je program izredno poln in zanimiv — skratka tak, da lahko vsak tabornik v njem najde tudi nekaj zase. Malo več poudarka smo dali ravno akcijam in delu TT. V tej smeri bo v našem odredu več tečajev in seminarjev, ki bodo dopolnili znanje vodnikom v orientaciji, lokostrelstvu, po-
novno bomo organizirali vod-

niški tečaj, bolj zagnane pa bomo poslali v republiško gozdno šolo. Še več bo izletov v neznano, pa potovalni tabori, pohodi, večdnevno bivakiranje in spusti po rekah... Ne bomo pozabili tudi kulturno-zabavnega dela. Organizirali bomo čajanko za novo leto, se udeležili norega pusta, ob 8. marcu pa bomo priredili slikarski ex tempore za najmlajše, izbirali bomo »NAJ« taborniško grafiko in še kaj. Ob dnevu tabornikov — 22. aprilu, bo ekološki zbor v Starem trgu, maja pa ne bomo pozabili na naš že tradicionalni KANU-ŠČUKA ZLET. Poleg raznih občinskih tekmovanj in srečanj se bomo udeležili tudi kakšne republiške akcije. Šli bomo na nočno orientacijsko tekmovanje, pa STPM itd.

To je samo nekaj drobtin, smernic za naše delo. Ob tem pa ne smemo zanemariti voda — kot osnovnega delca naše organizacije in pa seveda mnogobojja. V zadnjem času prav tu opazujemo velike luknje v znanju. Tudi na republiških tekmovanjih zaostajamo za drugimi in naloga vsakega vodnika je, da malo več časa posveti mnogoboju in tako zakrpa luknje, seveda s pomočjo članov. Na konferenci smo potrdili tudi novo vodstvo naše organizacije in mu zaupali odgovornost za uspešno delo. Vedeti pa moramo, da brez pomoči vseh tabornikov tudi zagnanost vodstva ne bo dovolj.

Nismo pa samo sestankovali. Za nagrado za najboljši vod so se Grizliji udeležili veselih srečanj MČ v Ljubljani. To je srečanje MČ-jev iz vse Slovenije. Stanovali so pri družinah ljubljanskih tabornikov. Navezali so mnogo novih stikov in pravijo, da je bilo »fajn«. Že teden dni kasneje, v začetku oktobra, pa je v Kosezah potekalo republiško lokostrelsko tekmovanje. Iz našega odreda se ga je udeležilo 12 članov. V dokaj močni konkurenci smo osvojili 3. mesto. Grizliji pa so se v svoji kate-

goriji »prebili« na 2. mesto. Čestitamo!

Klubovci so imeli septembra in oktobra veliko delovnih akcij. Pleskali in urejali so koč v Leskovi dolini in pospravili kanuje. Končno smo se lahko tudi preselili v novo sobico na Gerbičevi 32 in tudi z njo imamo veliko dela.

V novembru sta se dve naši tabornici — Vesna in Maruša udeležili srečanja mladih dopisnikov (kot dopisnici za Tabor...) v Ljubljani.

Kaj pa naprej?

Sedaj poteka natečaj za izdelavo NAJBOLJŠEGA VESLA ZA KANU — »NAJ VESLO

87«, zato vabimo vse, ki radi dobili lepo nagrado, tite se dela! (Razpis za natečaj je bil objavljen v našem glasilu Ščuka, podelitev grad pa bo za dedka Mrza)

Konec novembra bo za vesnike, TT in klubovce tridnevni tečaj iz orientacije v žilce. Delo bo potekalo v dveh spinah. Za začetnike bo znan tečaj ali osnove orientacije, izkušenejši pa se bodo tili nadaljevalnega tečaja. Vsi ki vas to zanima — informacije dobite pri vodnikih in v stvu tabora.

A. Žnidar

Solidarnost človeka s človekom

Na pobudo Rdečega križa Jugoslavije je bila v oktobru v jugoslovanska solidarnostna akcija, v kateri so sodelovale republiške, mestne, občinske in krajevne organizacije Rdečega križa Jugoslavije. Zbirali so denarna sredstva, prodajali vrednostne bone, zbirali so hrano in sekundarne surovine.

Kljub težkim gospodarskim razmeram je v ljudeh še vedno veliko humanosti za pomoč sočloveku. V naši občini so bile vključene vse krajevne organizacije Rdečega križa s prodajo vrednostnih bonov in zbiranjem materiala. Izredna solidarnost, humanost in človekoljubnost se je izkazala v krajevni organizaciji RKS Loška dolina. Aktivisti Rdečega križa so po vaseh zbirali poljske pridelke, obleke, obutev in denarne prispevke. Mladi člani Rdečega križa so prodajali vrednostne bone in zbirali papir. Odziv darovalcev je bil izredno velik, z zavestjo pomagati, kjer je pomoč potrebna. Zbranih je bilo 1736 kg poljskih pridelkov, ki so jih aktivisti poklonili šoli in vrtcu v Loški dolini. Zbrane denarne prispevke (249.215 din) so

namenili prizadetim družinam katastrofalnega neurja na ričkem in v Prekmurju. Skladišče občinske organizacije Rdečega križa so pripeljali 5 ton obleke in obutev za cialno šibke občane. Žal ni je, da pri organizaciji te akcije ni sodeloval sindikat, menimo, da bi s široko akcijo v delovnih organizacijah zbrali še več sredstev, ki namenjena krajevnim organizacijam Rdečega križa za delovanje. Sredstva od prodanih vrednostnih bonov na reč v večji meri dobijo te organizacije in le manjši ostane Rdečemu križu Slovenije za obnovo mladinskih zdravilišč, in še manjši občinski organizaciji RKS, ki ta le še s težavo deluje.

Predsedstvo OO RKS
Cerknica

Filmi v decembru

3. 12. ob 19.30 — francoska komedija ČAS PRVE LJUBEZNI
6. 12. ob 19.30 — ameriški erotični film STRASTI
4. 12. ob 18. uri in 7. 12. ob 19.30 — ameriški akcijski film BOKSAR
5. 12. ob 19.30 in 6. 12. ob 16. uri — hongkonška komedija NORA MISIJA, IV. del
10. 12. ob 17. uri in 19.30 — ameriški akcijski film SUPERMAN, III. del
11. 12. ob 19.30 — ameriška drama OFICIR IN GENTLEMAN
12. 12. ob 19.30 in 13. 12. ob 16. uri — ameriški policijski film FLATTISH — MASKIRANI DETEKTIV
13. 12. ob 19.30 — ameriški fantastični film VESOLJSKI BRODOLOMCI
17. 12. ob 19.30 — jugoslovanska drama SREČNO NOVO LETO 49
19. 12. ob 19.30 in 20. 12. ob 16. uri — ameriški pustolovski film VRNITEV YEDIJA
20. 12. ob 19.30 — ameriška komedija FEFERONČKI
21. 12. ob 19.30 — jugoslovanska komedija PROSTOVOLJCI
24. 12. ob 19.30 — ameriški spektakel DESET ZAPOVEDI, I. in II. del
25. 12. ob 18. uri in 28. 12. ob 19.30 — ameriška komedija FANTOVŠČINA
26. 12. ob 19.30 in 27. 12. ob 16. uri — ameriški akcijski film NE UBIJAJ VENDAR
27. 12. ob 19.30 — ameriška grozljivka FENOMEN — NADNARAVNA MOČ
31. 12. ob 17. uri in 19.30 — italijanska komedija SUPER POLICAJA IZ MIAMIJA

Cerkniško jezero na pragu zime

REŠITEV JUBILEJNE NAGRADNE KRIŽANKE

EKONOMIJA — KATAMARAN — SR — VARTA — OTOKAR — MIR — ŠTIRIDESET — LEICA — ATENA — MV — ENAJSTERKA — ANA — ILOVIČAR — KRONISTKA — IVAN — KED — VISA — VARAN — NO — AKA — IN — NOVOLIT — AVT — TAI — ITALIJA — TRAM — VA — DNA — ENCIMI — ITAKA — ROMAR — OE — IZJAVA — ASA — LEKCIJA — RŽ — TAA — AGENT — PORA — LZ — SS — ILO — TO — OPONESEK — NERVOZA — OPIRALO — ŽAGALNICA — SK — LED — RAKA — TIRS — RANE — EN — GNIDA — STOMIL — NT — ALVIN — TOKATA

IZID NAGRADNEGA ŽREBANJA

Jubilejna križanka je, ali zaradi izjemne naslovnice samega Obzornika ali pa zaradi izjemne prve nagrade naletela na izreden odziv.

Do roka je v tajništvo prišlo natanko 500 rešitev, kar je nedvomen rekord v zgodovini Brestovih križank.

Posebna komisija je izžrebala naslednje nagrajence:

— po 500 din prejmejo:
Danica Srpan, Nadlesk n. h., Stari trg
Majda Pavlič, Notranjska blok 3, Cerknica
Matija Perko, ZLIT Tržič, Varnostna služba, Tržič
Simona Perčič, Hacetova 1, Cerknica
Petra Kranjec, Topol 10, Begunje
Nada Porok, Podskrajnik n. h., Cerknica
Maja Žnidaršič, Gasparijev 17, Cerknica
Matej Bajc, Begunje n. h., Begunje
Martin Otoničar, Kamna gorica 53, Cerknica
Irena Bajc, Begunje n. h., Begunje

— po 10.000 din prejmejo:
Antonija Opeka, Begunje n. h., Begunje
Ivanka Matičič, Unec 63, Rake
Erik Žnidaršič, Smeljevo n. h., selje 58, Stari trg
— 50.000 din prejmejo:
Matjaž Bombač, služba 2, AOP, Skupne dejavnosti
— 100.000 din pa prejme Krstijan Zorn, Videm 2 a, Cerknica

Nagrajencem čestitamo! Nagrade lahko prevzamejo v blagajni Skupnih dejavnosti, drugim pa jih bomo poslali po pošti.